

RADOSŁAW JANICA

KOŁA I TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ WATYKAŃSKIEJ
FUNDACJI JANA PAWŁA II NA ŚWIECIE W LATACH 1981-2014:
GLOBALNE ODDZIAŁYWANIE FUNDACJI
JANA PAWŁA II W RZYMIE

WPROWADZENIE

Watykańska Fundacja Jana Pawła II została ustanowiona dekretem papieskim z 16 października 1981 r. jako dobroczynna i niekomercyjna organizacja z głównymi celami wspierania inicjatyw o charakterze oświatowym, naukowym, kulturalnym, religijnym i charytatywnym związanych z pontyfikatem Jana Pawła II. Oficjalna siedziba Fundacji znajduje się w Watykanie. Jej głównymi instytucjami, w tym ekspozyturami są: Sekretariat Fundacji w Watykanie, Dom Polski w Rzymie dla pielgrzymów razem ze znajdującym się w nim Muzeum, Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II z Biblioteką i Archiwum jeszcze w Domu Polskim, ale w trakcie przenoszenia do Palazzo Cairola, dawnej siedziby Papieskiego Instytutu Studiów Kościelnych w sercu Wiecznego Miasta, oraz Dom Fundacji w Lublinie dla studentów – stypendystów programu stypendialnego z krajów dawnych republik Związku Radzieckiego oraz Europy Wschodniej.

Fundacja obrała sobie za główne cele: zachowanie i rozwój duchowego dziedzictwa Jana Pawła II i kultury chrześcijańskiej; pomoc edukacyjną i stypendialną dla studentów z krajów dawnych republik Związku Radzieckiego oraz Europy Wschodniej (nienależących do Unii Europejskiej) studiującej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II i Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie; dokumentację i studium pontyfikatu oraz upowszechnianie nauczania Jana Pawła II, a także opiekę nad pielgrzymami

Dr RADOSŁAW JANICA – Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Wydział Nauk o Komunikacji; e-mail: radoslaw.janica@pz.upjp2.edu.pl; ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-7989-5184>.

Artykuły w czasopiśmie dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

w Rzymie – zwłaszcza z Polski i Europy Wschodniej w ramach Domu Polskiego – domu pielgrzyma.

Fundacja istnieje tylko dzięki hojności swoich członków z całego świata oraz dobrowolnym darowiznom, dzięki czemu może wypełniać swoją statutową, dobroczynną misję. Powyższe zdanie dobrze odzwierciedla postawioną przez autora tezę badawczą pracy, jakoby liczne obecne i ciągle jeszcze powstające koła Fundacji Jana Pawła II na świecie stanowiły substrat finansowy i kapitał ekonomicznego wsparcia Fundacji, zapewniający jej funkcjonowanie dla realizacji powierzonych roli w dekreście założycielskim oraz statucie, co jest celem tego opracowania. Fundacja Jana Pawła II jest w stanie realizować swoje cele i działania, które postawił przed nią Jan Paweł II, właśnie dzięki dotychczasowemu wsparciu finansowemu, ale i duchowemu członków kół Przyjaciół Fundacji. Fundacja jest zawsze gotowa do współpracy z organizacjami i instytucjami, które promują i szerzą nauczanie Jana Pawła II w jedności z Kościołem Świętym. W artykule mowa jest o charakterystyce kół Fundacji, czyli ich strukturze organizacji oraz działalności, w tym inicjatywach wyszczególnionych kół. Jest to możliwe w takim stopniu, w jakim pozwoliła zdobyta wiedza dzięki dostępnym źródłom oraz stanom badań na temat poszczególnych kół Fundacji, który wymaga dalszych kwerend i analiz. W związku z tym, przy okazji wielu kół mamy do czynienia w dużej mierze z opisem stanu organizacyjnego, a w mniejszym stopniu z przedstawieniem dziejów i roli.

DZIEŁA WATYKAŃSKIEJ FUNDACJI JANA PAWŁA II

Spośród bogatej działalności Fundacji należy na początku wyróżnić i opisać statutowe instytucje i dzieła. Należą do nich m.in. Dom Polski Jana Pawła II w Rzymie, który służy pielgrzymom z całego świata. To także miejsce odbywania się sesji naukowych, spotkań podejmujących tematykę religijną i kulturową aspektów pielgrzymowania do Wiecznego Miasta. Dom Polski jest miejscem, w którym goście doświadczają religijnego i kulturowego wymiaru swojego pielgrzymowania. Znajduje się tam także Muzeum obejmujące dary, które pielgrzymi ofiarowali Janowi Pawłowi II. Dotychczas zinwentaryzowano ok. 10 tys. obiektów¹.

¹ Fundacja Jana Pawła II, <https://fjp2.com/pl/fundacja-jana-pawla-ii-2/> [dostęp: 21.02.2023].

Kolejnym z dzieł Fundacji jest program stypendialny dla młodzieży z krajów dawnych republik Związku Radzieckiego oraz Europy Wschodniej (nie należących do Unii Europejskiej). Dzięki pomocy stypendialnej dla studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie Fundacja Jana Pawła II bierze udział w kształceniu przyszłych elit intelektualnych. W 2018 r. 166 studentów z dziesięciu krajów otrzymało stypendia. W Domu Fundacji Jana Pawła II w Lublinie zakwaterowani są stypendyści – studenci KUL-u. Dotychczas ponad 900 stypendystów po ukończeniu studiów powróciło do pracy w swoich krajach².

Z kolei Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II zajmuje się zabezpieczeniem dokumentów dotyczących pontyfikatu Jana Pawła II i dba o przekazanie jego dziedzictwa przyszłym pokoleniom. Zgromadzona dokumentacja stanowi bogaty materiał do prowadzenia badań naukowych, których owocem są publikacje, sympozja, wystawy, a także artykuły popularyzujące myśl i dzieło papieża. Biblioteka Ośrodka liczy ok. 30 tys. woluminów udostępnianych do badań nad nauczaniem Jana Pawła II. Fundacja finansuje także stypendia naukowe dla osób przybywających do Rzymu, by prowadzić badania związane z nauczaniem Jana Pawła II³.

GENEZA I DZIAŁALNOŚĆ KÓŁ PRZYJACIÓŁ FUNDACJI JANA PAWŁA II

Ważnym elementem rozwoju i szerokiej działalności Fundacji Jana Pawła II w Rzymie było powstanie kół i towarzystw przyjaciół Fundacji Jana Pawła II na świecie. To one sprawiły, że instytucja ta ma dziś charakter międzynarodowy i uniwersalny, pomimo swojego polskiego profilu, ponieważ z czasem objęła zasięgiem wiele narodowości i krajów. To dzięki wierze Polaków i ich patriotyzmowi, a przy tym ofiarności wielu ludzi mieszkających w różnych częściach świata, możliwa jest jej działalność. Świadczy o tym m.in. pamiątkowa tablica umieszczona w holu Domu Polskiego w Rzymie – wypisano na niej nazwy 25 krajów, z których pochodziły środki zebrane na jego zakup. Instytucja ta i wszystkie 48 kół i towarzystw przyjaciół Fundacji działające w 18 krajach świata na pięciu kontynentach⁴ – w Europie, Ameryce Północnej, Ameryce Łacińskiej i kilku krajach Azji realizują cele, które postawił przed nimi Jan Paweł II.

² Tamże.

³ Tamże.

⁴ Struktura, <https://fjp2.com/pl/struktura-2/> [dostęp: 21.02.2023].

Większość darczyńców należy już do stowarzyszeń, kół i przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Obecnie, stan na 2024 r., istnieje 47 kół i stowarzyszeń przyjaciół Fundacji w 18 krajach na pięciu kontynentach, takich jak: Stany Zjednoczone, Kanada, Wielka Brytania, Niemcy, Włochy, Hiszpania, Portugalia, Brazylia, Argentyna, Meksyk, Kolumbia, Peru, Chile, Filipiny, Japonia, Korea Południowa, Indonezja i Polska.

Przez działalność, osobiste zaangażowanie i troskę członkowie kół Fundacji propagują wartości kultury chrześcijańskiej we współczesnym świecie, rozpowszechniają nauczanie oraz zachowują pamięć o św. Janie Pawle II i przekazują ją następnym pokoleniom. Ich rola nie sprowadza się tylko do finansowego wspierania Fundacji, ale przede wszystkim do świadczenia pomocy w osiągnięciu celów w miejscach zamieszkania i pracy. Poprzez swoją działalność przyczyniają się do rozpowszechniania nauczania św. Jana Pawła II wśród swoich członków. Pełnią także ważną rolę integrującą środowiska, w których działają, a także na swój sposób uczestniczą w realizacji podstawowego zadania Fundacji – ewangelizacji. Jan Paweł II podkreślał, że religijne i kulturalne inicjatywy podejmowane przez członków Fundacji stanowią sposobność do nowej ewangelizacji, tak bardzo potrzebnej dzisiejszemu światu. Wiele z tych kół wspomaga Fundację z uwagi na uniwersalną problematykę, obecną w nauczaniu Jana Pawła II, która wznosi się ponad kultury, rasy czy narody. Koła przyjaciół odgrywają istotną rolę w realizacji celów Fundacji rzymskiej nakreślonych przez jej patrona. Jednocześnie stanowią ważne wsparcie finansowe dla jej wielostronnej działalności. Fundacja może realizować swoje cele, przedsięwzięcia właśnie dzięki wsparciu i systematycznej pomocy finansowej oraz moralnej swoich przyjaciół z całego świata zrzeszonych w towarzystwach i kołach przyjaciół Fundacji, którzy w jej działalności widzą przyczynek do wielkiego dzieła pontyfikatu Jana Pawła II. Członkami kół przyjaciół w większości są Polacy, ale do kilku kół należą obcokrajowcy – katolicy, jak np. w Jakarcie (Indonezji), którzy pragną realizować dziedzictwo Jana Pawła II w swoim życiu. W 1991 r. istniało już 17 takich towarzystw, w 2001 r. – 36 w 14 krajach, a w 2017 – 46 w 18 krajach. Każde z nich posiada osobowość prawną zatwierdzoną przez władze stanowe oraz miejscową hierarchię kościelną⁵. W 2007 r. było 45 kół i towarzystw przyjaciół Fundacji w 16 krajach⁶.

⁵ „*Nie ustawajcie w tym dobrym dziele*”. *Przemówienia papieskie do Fundacji Jana Pawła II*, red. A. Dobrzyński, Rzym: Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II 2012, s. 65; A. DOBRZYŃSKI, *Niosąc w przyszłość dziedzictwo pontyfikatu. Związki watykańskiej Fundacji Jana Pawła II z instytucjami w Polsce*, „*Polonia Sacra*” 16(2012), nr 30, s. 136; M. JAGOSZ, *Rozwój instytucji polonij-*

Prace kół przyjaciół Fundacji koordynuje Sekretariat Fundacji. Sekretariat administracyjny promuje obecność Fundacji w różnych środowiskach i przedstawia jej cele. Służy temu również „Biuletyn”, który informuje o pracy i zamierzeniach Fundacji. Do wspólnoty należą również tysiące osób niezwiązanych z kołami przyjaciół. Regularny z nimi kontakt listowny, wymiana informacji oraz pomoc finansowa świadczą o zaangażowaniu w realizację corocznych planów pracy Fundacji. Sekretariat Fundacji utrzymuje korespondencję z ponad 10 000 osób i instytucji, które są w różnoraki sposób związane z celami Fundacji. Dzięki tym kontaktom pozyskała ona hojnych ofiarodawców, a wśród nich Fundację Connelly, dzięki której wybudowany został Dom Fundacji Jana Pawła II w Lublinie. W program edukacyjny w Lublinie w znacznej mierze włącza się Konferencja Episkopatu Włoch⁷.

Jan Paweł II powiedział, że wpierając Fundację pomaga się także papieżowi. Podziękował za taki wyraz oddania i życzliwości oraz polecał Bogu w modlitwie wszystkich, którzy wspierali go w posłudze. Prosił, aby zanieść słowa podziękowania i pozdrowienia najbliższym, członkom kół przyjaciół Fundacji i wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób włączają się w to dobre dzieło⁸.

W 2011 r. papież Benedykt XVI podczas audiencji w Sali Klementyńskiej z okazji 30-lecia istnienia Fundacji wspominał jej koła przyjaciół. Mówił, że można by wymienić wiele innych osiągnięć i dokonań Fundacji, ale oprócz tego zwrócił uwagę na bardzo ważny aspekt, ważniejszy niż szybkie i widoczne rezultaty. Mianowicie za sprawą Fundacji duchowa jedność połączyła tysiące ludzi na różnych kontynentach, którzy nie tylko wspierają ją materialnie, ale tworzą koła przyjaciół – wspólnoty formacyjne inspirowane przez nauczanie i przykład Jana Pawła II. Nie ograniczają się one do wspomnienia z sentymentem przeszłości, ale dostrzegają potrzeby teraźniejszości, spoglądają w przyszłość z troską i z ufnością oraz starają się w głębszy sposób przepajać świat duchem solidarności i braterstwa. Papież powierzył przyszłość Fundacji Bożej Opatrzności i błogosławił jej⁹.

nych za pontyfikatu Papieża Jana Pawła II 1979-1990, [w:] *Papież Jan Paweł II a emigracja i Polonia: 1978-1989*, red. R. Dzwonkowski, S. Kowalczyk, E. Walewander, Lublin: TN KUL 1991, s. 261.

⁶ S. WYLĘŻEK, *Fundacja Jana Pawła II*, (Rzym, 18 V 2007), [w:] *Fundacja Jana Pawła II*, red. K. Kuźnik, S. Łącki, Marki: Michalineum 2007, s. 22-23.

⁷ Tamże, s. 22-23.

⁸ JAN PAWEŁ II, *Dzieło wielu serc*, „L'Osservatore Romano” 18(1999), nr 1, s. 56-57. Przemówienie Jana Pawła II do dobroczyńców Fundacji Jana Pawła II, Watykan, 29 X 1998 r.

⁹ BENEDYKT XVI, *Przyszłość Fundacji powierzam Bożej Opatrzności*, „L'Osservatore Romano” 30(2012), nr 1, s. 34-34. Przemówienie do zarządu, członków oraz przyjaciół Fundacji Jana Pawła II, 24 X 2011, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/przemowienia/fjp2_24102011.html [dostęp: 08.12.2018].

Fundacja nie prowadziła szerokiej i różnorodnej działalności, gdyby nie było tzw. kół przyjaciół porozrzucanych po całym świecie. Wielu członków nie mówi po polsku, ale chcą być w kołach, bo kochają Ojca Świętego¹⁰.

W 3 numerze „Kroniki Rzymskiej” z 1982 r. zamieszczony został list kard. Władysława Rubina, przewodniczącego Fundacji, w sprawie Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II¹¹. Autor pisał, że nie wszyscy z obecnych rodaków podczas powołania Fundacji w 1981 r. w Rzymie uświadomili sobie fakt uczestnictwa w historycznym akcie ogłoszenia przez Jana Pawła II powstania nowej, polskiej instytucji w Rzymie. Inspiracją był entuzjazm wynikający z szybkiego zrealizowania projektu upamiętnienia pontyfikatu Jana Pawła II w postaci „żywego pomnika”, jakim miał się stać dom dla polskich pielgrzymów w Rzymie. Nie pozwolił on wówczas dostrzec wyraziście i w pełnych wymiarach zaistnienia jeszcze jednego z dokonujących się równocześnie ważkich wydarzeń: powołania do życia papieskiej Fundacji Jana Pawła II. Zdaniem kardynała, dzięki decyzji papieża zrodziła się jeszcze jedna możliwość rozwijania działalności na rzecz kultury polskiej. Nowa polska placówka miała charakter ogólnokościelny i ogólnościwiatowy¹².

We wrześniu 1982 r. w „Kronice Rzymskiej” ks. Ksawery F. Sokołowski napisał, że kształt i dalsza działalność Fundacji zależeć będzie od tych, dla których Jan Paweł II przeznaczył nowo powstałą instytucję: od jego rodaków na całym świecie, od poparcia światowej Polonii. Dlatego też od samego początku powstał projekt związania „Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II”. Miało ono integrować z papieską Fundacją te osoby i organizacje, którym drogie są sprawy i cele, jakie Jan Paweł II nakreślił Fundacji. Ksiądz Sokołowski zaapelował w imieniu Fundacji o zorganizowanie w krajach zamieszkania przez Polaków oddziałów Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Władze Fundacji wyrażały nadzieję, że podobnie jak sprawa nabycia Domu Polskiego w Rzymie, tak i sprawa Towarzystwa Przyjaciół Fundacji znajdzie szerokie poparcie społeczeństwa polskiego na świecie. Wszystkich zainteresowanych, którzy pragnęliby stać się współtwórcami tego dzieła, proszono o nawiązanie kontaktu z Zarządem Towarzystwa¹³. Zgodnie ze statutem Towarzystwa istniała także możliwość utworzenia w po-

¹⁰ A. NAVAS, *Kontynuujemy dzieło Jana Pawła II*, „Nowy Dziennik”, <http://www.dziennik.com/wiadomosci/artikul/kontynuujemy-dzielo-jana-pawla-ii> [dostęp: 08.12.2015].

¹¹ [List kard. W. Rubina, przewodniczącego Fundacji, w sprawie Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II], „Kronika Rzymska” [dalej: KR] 1982, nr 3, s. 13.

¹² Tamże.

¹³ Adres: via Cassia 1200, Roma 00186. Italia.

szczególnych krajach jego oddziałów. Zorganizowane przy parafiach lub przy innych ośrodkach czy stowarzyszeniach polonijnych grupy osób zainteresowane współpracą z Fundacją mogły założyć lokalny oddział Towarzystwa, który miał utrzymywać kontakt z rzymską centralą. Wszystkie osoby indywidualne lub organizacje, które prześlały donacje na cele Fundacji, stawały się członkami Towarzystwa Przyjaciół i były wpisane na listę jego członków, a w razie zadeklarowania systematycznych, np. rocznych składek (dla członków zwyczajnych przewidziano składkę roczną w wysokości 60 \$ US) otrzymywały legitymacje członkowskie. Statut Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II przesyłano zainteresowanym na ich życzenie. Na koniec ks. Sokołowski informował, że Fundacja oczekuje kolejnych zgłoszeń członków, a „Kronika Rzymska” pragnie m.in. spełniać rolę łącznika pomiędzy rozproszonymi po świecie współpracownikami w tym procesie¹⁴.

Z kolei opracowanie najmniej skomplikowanych form organizacyjnych, które umożliwiłyby wsparcie i współpracę w realizacji celów Fundacji dla możliwie jak najszerszych środowisk, zajęło nieco czasu. Wynikiem przeprowadzonych konsultacji była decyzja współpracy Fundacji z lokalnymi lub krajowymi towarzystwami przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Idea założenia takich instytucji wyszła z wielu środowisk, które uświadomiły sobie doniosłość papieskiego aktu. Towarzystwa takie miały na celu zaproszenie do współpracy jak największej liczby osób, które zjednoczone z Ojcem Świętym troską o cele wyznaczone Fundacji byłyby gotowe zadeklarować regularne poparcie moralne i materialne na jej rzecz. Kardynał W. Rubin w „Kronice Rzymskiej” poinformował, że 11 X 1982 r. w Domu Polskim miało się odbyć pierwsze zebranie członków Towarzystwa Przyjaciół Fundacji, którzy mieli przybyć do Rzymu na kanonizację o. Maksymiliana Kolbe. Zgodnie z tą zapowiedzią, w zebraniu pod przewodnictwem kardynała wzięło udział ok. 100 osób, reprezentujących niemal wszystkie większe ośrodki polskiej emigracji. W większości były to osoby, które brały czynny udział w akcji na rzecz ufundowania Domu Polskiego w Rzymie¹⁵.

Wszyscy zebrani z entuzjazmem poparli konieczność powołania do życia towarzystw, deklarując pełne poparcie w swoich środowiskach. W ścisłym uzgodnieniu z Radą Fundacji i dla uniknięcia komplikacji rejestracyjno-prawnych, z uwagi na światowy zasięg towarzystw przyjaciół Fundacji ustalono, że wyłonione centralne władze Towarzystwa będą nosiły nazwę „Komitet Koordynacyjny Towarzystw Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II”. Siedziba Kom-

¹⁴ K. SOKOŁOWSKI, *Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 1982, nr 5, s. 11-12.

¹⁵ *Z Kroniki Domu Polskiego Jana Pawła II w Rzymie*, KR 1982, nr 7, s. 40.

tetu miała się mieścić przy Fundacji Jana Pawła II. Komitet Koordynacyjny gorąco apelował o erygowanie towarzystw przyjaciół wszędzie tam, gdzie istniały większe skupiska polonijne. Członkami mogły być osoby indywidualne lub organizacje czy parafie. Na zebraniu założycielskim ustalono, że roczna indywidualna składka członkowska wynosiła 60 \$ US ewentualnie równowartość tej kwoty w innej walucie. Wysokość tej składki mogła jednak po uwzględnieniu lokalnych uwarunkowań ulec obniżeniu. Członkami wspierającymi mogły być osoby, które zobowiązałyby się do donacji w wysokości nie mniej niż 500 \$ US rocznie. Organizacje, parafie, kluby mogły być przyjęte w poczet Towarzystwa po uiszczeniu opłaty rocznej, wynoszącej minimum 2 \$ US od każdego członka. Opłaty członkowskie mogły być przekazywane za pośrednictwem terenowych oddziałów Towarzystwa bądź wprost do Komitetu Koordynacyjnego w Rzymie. W tym drugim wypadku czeki miały być wystawione na Fundację Jana Pawła II. Niezależnie od zobowiązania się do stałego wspierania Fundacji w formie regularnego członkostwa, wszelkie ofiary od osób indywidualnych, jak również zapisy miały być przyjmowane z największą wdzięcznością¹⁶.

Podając taki komunikat, Komitet Koordynacyjny oczekiwał, że tak jak przed czterema laty na apel o powołanie do życia Domu Polskiego Jana Pawła II w Rzymie, Polacy na całym świecie odpowiedzieli natychmiast ofiarnym sercem, tak i tym razem podejmą wysiłek o przysporzenie polskiej kulturze jeszcze jednego z ośrodków wspierających jej rozwój. W ten sposób Fundacja miała zostać darem Polonii i świadectwem uczestnictwa w trosce i odpowiedzialności Ojca Świętego za wiekowe dziedzictwo ojczystej kultury. Przyczyniając się do wparcia Fundacji, Polacy mieli stać się razem z Janem Pawłem II jej współfundatorami. Komitet Koordynacyjny oceniał, że Polaków jest wystarczająco dużo na emigracji, żeby przyjąć na siebie jeszcze jeden dobrowolny obowiązek. Jednocześnie zdawano sobie sprawę, że wszędzie w ośrodkach polonijnych istnieją różnorakie lokalne potrzeby. Mimo tego możliwe będzie erygowanie nowego dzieła. Adres Komitetu Koordynacyjnego Towarzystw Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II był następujący: via Cassia 1200, 00189 Roma-Italia. Pod tym adresem należało się zwracać o wszelkie informacje w sprawie zakładania krajowych lub lokalnych towarzystw przyjaciół¹⁷.

¹⁶ *Komunikat Komitetu Koordynacyjnego. Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 1985, nr 35-36, s. 24-25.

¹⁷ Tamże.

W ślad za zorganizowanymi w Stanach Zjednoczonych kołami przyjaciół poszły środowiska polonijne w innych krajach. Istniały wówczas, poza USA, koła przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Argentynie, Belgii, Francji, Hiszpanii, Kanadzie, Niemczech, Szwecji i Wenezueli. Warto podkreślić, że wtedy utworzono Koło Przyjaciół Fundacji w „Ziemi Kazimierskiej” w diecezji kieleckiej. Szereg kół powstało spontanicznie z inicjatywy osób, które uczestniczyły w akcji ufundowania Domu Polskiego w Rzymie (lata 1979-1981), lub które po zapoznaniu się z działalnością Fundacji postanowiły włączyć się w dzieło, które powinno być trwałym, żywym pomnikiem pontyfikatu Jana Pawła II¹⁸.

Wszystkie dotychczasowe osiągnięcia Fundacji Jana Pawła II były możliwe dzięki materialnemu wsparciu członków kół i towarzystw przyjaciół Fundacji, wielu osób prywatnych i instytucji polonijnych. Rada Administracyjna Fundacji wiele razy wyrażała im wszystkim serdeczne podziękowanie. Zamierzenia i plany na przyszłość były duże. Dzieło, które zrodziło się dzięki Janowi Pawłowi II, a które służy wszystkim Polakom i Polsce, mogło nadal się rozwijać, jeżeli nie wygaśnie ofiarność tych, którym sprawy Ojca Świętego, Ojczyzny i Kościoła leżą na sercu. Według informacji na stronie internetowej Fundacji i na łamach „Kroniki Rzymskiej” można było włączyć się do współpracy poprzez: założenie lub przyłączenie się do koła lub towarzystwa przyjaciół Fundacji Jana Pawła II; rozpowszechnianie informacji o Fundacji i jej dziełach; przesłanie ofiary pieniężnej lub darowizny na rzecz Fundacji; pamiątanie o Fundacji w zapisach testamentowych. W intencji wszystkich dobroczyńców modlono się codziennie w kaplicy rzymskiego Domu Fundacji oraz w czwartki przy grobie Sługi Bożego Jana Pawła II w Watykanie. Wielu członków kół przyjaciół Fundacji przekazywało poza miesięcznymi składkami także dodatkowe donacje, a coraz częściej były nimi zapisy testamentowe. Środki z testamentów przyjaciół Fundacji, a niekoniecznie byli nimi członkowie kół, często przekazywane były zgodnie z wolą zmarłych darczyńców na stypendia dla studentów. Tak np. 25 sierpnia 2006 r. zmarła dyrektor Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Toronto (Kanada) Elżbieta Wolska. Zawsze wspierała działalność Koła i w testamencie przekazała fundusze przez to Koło na rzecz Fundacji Jana Pawła II, która otrzymała za pośrednictwem Koła Przyjaciół Fundacji w Toronto sumę 50 000 \$ Can. Wypełniając wolę zmarłej, w ramach Funduszu Wieczystego Fundacji powstało stypendium Elżbiety i Zbigniewa Wolskich. Procenty z de-

¹⁸ W. ZACHARIASIEWICZ, *Odznaczenia dla osób zasłużonych dla Fundacji Jana Pawła II*, KR 13(1994), nr 101, s. 32-33.

ponowanej sumy były przeznaczane na pomoc dla zdolnych studentów pochodzenia polskiego¹⁹. Działalności Fundacji służyły także m.in. akcja „Fundatorów”, których nazwiska są uwiecznione na tzw. Pamiątkowych Tablicach w Domu Polskim w Rzymie.

Uzasadniając konieczność powstawania Kół Przyjaciół Fundacji papieskiej dla dobra istnienia całej Fundacji, Władysław Zachariasiewicz w 1986 r. informował, że aby Fundacja mogła sprostać zadaniom, jakie przed nią w swojej wizji zarysował Jan Paweł II, konieczne jest stworzenie dla niej trwałego moralnego i finansowego zaplecza, które zapewniłoby skuteczną działalność wszystkich trzech niezwykle ważnych placówek (Dom Polski, Polski Instytut Kultury Chrześcijańskiej, Ośrodek Dokumentacji Pontyfikatu) nie tylko w dobie obecnej, ale które zabezpieczyłoby ich trwałe funkcjonowanie na daleką metę. Z tej troski zrodziła się, aprobowana przez Ojca Świętego koncepcja kół przyjaciół Fundacji w środowiskach polskich na emigracji. Chodziło o to, aby powstało ich jak najwięcej i aby trafiły do tych wszystkich, którzy rozumieją i odczuwają konieczność trwałego upamiętnienia tego niepowtarzalnego wydarzenia w naszej historii, jakim jest pontyfikat Jana Pawła II. Pragnieniem Fundacji jest, by koła przyjaciół niezależnie od troski o stworzenie stałych podstaw finansowych dla polskiej obecności w stolicy chrześcijaństwa, stały się również ośrodkami pogłębiania i popularyzowania nauk i wskazań papieża. Innymi słowy, nie chodziło wówczas o jakiś jednorazowy zryw czy jednorazową kampanię finansową, ale o systematyczną i trwałą akcję poparcia i współpracy z Fundacją. Zachariasiewicz przypomniał słowa Jana Pawła II, że Dom Polski w Rzymie i Fundacja są wyrazem odpowiedzialności za losy ojczystego dziedzictwa. Słowa te były wyzwaniem pod adresem wszystkich, którzy nie mogli się od tej odpowiedzialności uchylić. A sama Fundacja papieska była wspólną dumą, wspólnym dziełem i należała do wielkiej wspólnoty polonijnej i od niej zależał jej dalszy los²⁰. Dzięki inicjatywie i wysiłkom Zachariasiewicza powstało wiele kół przyjaciół Fundacji papieskiej, poszerzających zasięg jej działalności, a w szczególności pogłębiających przesłanie magisterium Jana Pawła II.

Członkowie kół Fundacji pragną głębiej poznać naukę Jana Pawła II, utrwalić ją i przyczynić się do jej rozpowszechniania, wspierając w tym działanie Fundacji. Koła i Towarzystwa udowadniają zamiysł powstania całej

¹⁹ S. WYŁĘŻEK, *Stipendium im. Elżbiety i Zbigniewa Wolskich*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 4(2007), nr 18, s. 7-8.

²⁰ *Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie*, KR 5(1986), nr 43, s. 32-33.

Fundacji, jaki przyświecał Janowi Pawłowi II. Chodzi o rozprzestrzenianie polskich wartości poprzez kulturę oraz integrację środowiska polskiego na całym świecie, zwłaszcza w latach osiemdziesiątych XX wieku. Fundacja kładła wówczas duży nacisk na edukację Polonii rozsianej po całym świecie, a zwłaszcza jej młodego pokolenia, które nie mówiło w języku narodowym, a w szkołach na Zachodzie nie uczyła się już polskiej historii oraz kultury. Powstała zatem uzasadniona obawa, że młodzi Polacy stracą swoją tożsamość i nie będąc jej świadomi zostaną zasymilowani w innej kulturze. Fundacja poza upamiętnieniem dziedzictwa oraz upowszechniania wartości wpisanych w pontyfikat Jana Pawła II w latach osiemdziesiątych XX wieku, dbała o ten rozwój polskiej kultury we Włoszech, w Polsce oraz kołach przyjaciół na świecie, zwłaszcza w USA i Niemczech. Koła te wspólnie realizują cele postawione przez Ojca Świętego: zachowanie i rozwój duchowego dziedzictwa Jana Pawła II i kultury chrześcijańskiej, dokumentacja i studium pontyfikatu oraz popularyzacja papieskiego nauczania, opieka nad pielgrzymami w Rzymie, zwłaszcza z Polski i Europy Wschodniej; pomoc edukacyjna i stypendialna dla młodzieży z Europy Środkowo-Wschodniej podczas studiów.

Związki tych organizacji i środowisk z krajem są więzami żywymi i przynoszącymi konkretne owoce. Świadczy o tym na przykład inicjatywa „Dar serca” Koła Przyjaciół Fundacji z St. Louis (Missouri, USA), polegająca na pomocy dzieciom z Polski wymagającym specjalistycznego leczenia w Stanach Zjednoczonych²¹.

Członkowie kół przyjaciół Fundacji zwykle gromadzą się na modlitwie i Eucharystii z okazji papieskich rocznic (18 maja, 16 października) czy najważniejszych świąt chrześcijańskich: Bożego Narodzenia (opłatek) i Wielkanocy. Pogłębiają znajomość nauczania Jana Pawła II przez konferencje czy dni skupienia. Prezesi kół i towarzystw przyjaciół Fundacji są inicjatorami albo współorganizatorami wydarzeń kulturalnych i religijnych związanych z osobą i pontyfikatem Jana Pawła II. Wspierają programy Fundacji wysyłając do Rzymu regularne składki członkowskie i większe donacje np. z bankietów, pielgrzymek do różnych sanktuariów. W niektórych krajach przyjaciele Fundacji rekrutują się tylko ze środowisk polonijnych, w innych, jak w Toronto czy w Paryżu, duży procent członków to osoby niemające polskich korzeni. Są też koła, których członkowie nie mają żadnych związków z polskim dziedzictwem, jak przyjaciele Fundacji w Indonezji czy w Arabii

²¹ A. KIJOWSKA, *Drugie zebranie prezesów Kół i Towarzystw Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 9(1991), nr 89, s. 19.

Saudyjskiej. Niektóre koła i towarzystwa przyjaciół Fundacji publikują własne biuletyny, mają swoją stronę internetową i w ten sposób przekazują informacje o Fundacji. Inicjują albo angażują się w inicjatywy zmierzające do upamiętnienia pontyfikatu Jana Pawła II w ich środowiskach poprzez pomniki, tablice pamiątkowe, sale pamięci²².

Szereg kół przyjaciół Fundacji mogło wykazać się dużą żywotnością zarówno w sensie programowym, jak i efektywną pomocą na jej rzecz. Początkowo kilka spośród kół na terenie Stanów Zjednoczonych posiadało pełną osobowość prawną i korzystało z ulg podatkowych. Wszystkim osobom pragnącym pomóc w tym dziele Fundacja chętnie udzielała niezbędnych informacji, porad i wskazówek. Akcja ta była i jest prowadzona wyłącznie na zasadach wolontariatu i dlatego liczono na inicjatywy, pomoc i współpracę wspólnot parafialnych, organizacji polonijnych i jednostek, które gotowe są przyczynić się do utrwalenia dzieła żywego pomnika pontyfikatu Pierwszego Polaka w stolicy chrześcijaństwa. „Kronika Rzymska” chętnie zamieszczała wszelkie informacje wiążące się z organizowaniem i działalnością kół przyjaciół na poszczególnych terenach.

Wśród wielu kulturowych inicjatyw kół przyjaciół były takie, które wspierały finansowo działalność Fundacji. Należały do nich organizowane spotkania towarzyskie, bankiety. Na przykład z „Kroniki Rzymskiej” dowiadujemy się o zorganizowanej przez koło przyjaciół Fundacji w Waszyngtonie wydarzeniu pt. „Wadowice nad Potomakiem”, zapoczątkowanym 27 stycznia 1990 r., z którego dochód w całości przeznaczono na cele Fundacji. Organizatorzy liczyli, że spotkania tego rodzaju nie tylko pomogą wspierać Fundację, ale przyczynią się również do powiększenia grona członków Koła. Do listu podpisanego przez sekretarza Koła Marię Flanagan i prezesa dr. Stanisława K. Toczka dołączono czek na kwotę 3300 \$ USA z imprezy²³.

Na końcu każdego numeru „Kroniki Rzymskiej” mieściła się rubryka „Ofiary na Fundację Jana Pawła II”. W 43 numerze periodyku z 1986 r. ofiary z roku poprzedniego zostały podzielone na trzy części: 1) na Fundację Jana Pawła II, 2) na Dom Polski i 3) na Ośrodek Dokumentacji Pontyfikatu

²² J. SZPILAREWICZ, *Obrady Prezesów Kół i Towarzystw Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Rzymie, 9-10-11 X 2009 roku*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 28, s. 1-3.

²³ W czeku napisano: „Popieramy Instytucję wyrosłą z Pontyfikatu «Papieża Naszych Czasów», Papieża, który odwiedza parafian swojej rzymskiej diecezji, Papieża, który odwiedza wszystkie narody przemawiając do nich w ich języku, Papieża, który staje się bliski ludziom i dla którego oni stają się bliscy. Jan Paweł II stwarza historię globalnych zmian, które będą fascynowały badaczy – historyków. Pomóżmy, aby ośrodek Jana Pawła II stał się miejscem centralnym ich pracy” (*Z życia Kół Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 8(1990), nr 81, s. 5).

Jana Pawła II²⁴. Należy wspomnieć, że poza darczyńcami z kół Fundacji zakładanymi pośród polskiej emigracji, które często i stale wspierały Fundację i robią to nadal, donacje na jej cel składały osoby indywidualne z Polski, choć w skromniejszym zakresie. I tak np. w 1985 r. ofiarę dla Fundacji w wysokości 16 000 lirów złożyli pielgrzymi z Kłodzka, którzy byli w tym czasie w Rzymie²⁵.

Pierwsze Towarzystwo Przyjaciół Fundacji powstało w Nowej Anglii (USA), równolegle z zakupem Domu Polskiego w Rzymie w 1982 r., jako Fundacja Jana Pawła II w Stanach Zjednoczonych. Ta polsko-amerykańska placówka współpracuje z ustanowioną przez Jana Pawła II na prawie watykańskim Fundacją w Rzymie. W ciągu stosunkowo krótkiego czasu spotkała się z dużym poparciem na terenie Nowej Anglii, zyskując sporą liczbę członków i przyjaciół, głównie spośród uczestników kampanii finansowej na rzecz ufundowania Domu Pielgrzyma Polskiego w Rzymie im. Jana Pawła II. Członkowie Fundacji reprezentowali szerokie kręgi społeczeństwa polonijnego. Aczkolwiek Fundacja aktywnie działała w Nowej Anglii, tym niemniej pozyskała spore grono przyjaciół w innych stanach USA. Ambicją organizacji było poszerzyć swoją działalność i dotrzeć do szeregu innych ośrodków polonijnych²⁶.

W ramach swojej działalności amerykańska Fundacja zorganizowała dwa bardzo udane sympozja. Pierwsze w Springfield (Massachusetts) zatytułowane „Nowe horyzonty polskiej kultury w Stanach Zjednoczonych”. Temat był prezentacją renesansu polskiej kultury w Ameryce. Złożyło się na to wiele czynników, a mianowicie rozwój nauk historycznych, szukanie nowych wartości dla prawidłowego rozwoju psychologicznego człowieka, poszukiwanie, szczególnie przez ludzi młodych, korzeni swojej przeszłości, pomoc rządu federalnego w artystycznej twórczości etnicznej, bohaterskie zmagania narodu polskiego, a szczególnie wybór polskiego papieża i jego nadzwyczajna popularność w świecie. Aby ten entuzjazm nie zgasł, ale pozostawił swój ślad w społeczności polonijnej, jakieś nowe podejście do tego zagadnienia wydawało się pożądane, a nawet konieczne. W czasie sympozjum omawiano kilka kręgów tematycznych: wartości polskiej religijnej kultury, które powinny być zachowane, i możliwości ich dalszego rozwoju, oraz naukowe, kulturalne i społeczne programy, których brak odczuwała

²⁴ *Ofiary na Fundację Jana Pawła II*, KR 5(1986), nr 43, s. 41.

²⁵ Tamże, s. 42.

²⁶ *Z działalności Polsko-Amerykańskiej Fundacji Jana Pawła II w Stanach Zjednoczonych*, KR 5(1986), nr 47-48, s. 23.

młodzież polonijna. Referaty i dyskusje w grupach prowadzili znawcy tych zagadnień. Drugie sympozjum odbyło się w Hartford pod nazwą: „Potrzeby polskiej Emigracji po drugiej wojnie światowej w Stanach Zjednoczonych”.

Duży napływ nowej emigracji z Polski, zwłaszcza politycznej w ciągu ostatnich lat, stworzył wówczas potrzebę nawiązania z nią dialogu w ich procesie integracji do nowego, zupełnie innego środowiska. Biskupi poszczególnych diecezji udzielili całkowitego poparcia konferencji, bowiem opieka duszpasterska wobec tych ludzi była obowiązkiem Kościoła. Z tego też względu sympozjum zostało zorganizowane przez Konferencję Episkopatu Amerykańskiego, biuro dla opieki nad emigracją oraz polsko-amerykańską Fundację Jana Pawła II. Wielu znawców polonijnych problemów naświetliło w interesujący sposób zagadnienia polskiej społeczności ostatnich lat w Stanach Zjednoczonych. Szczególnie cenne były wizyty bp. Szczepana Wesołego, duchowego opiekuna polskiej emigracji, w wielu ośrodkach polonijnych. Pozytywnym skutkiem jego wizyt było powstanie nowej organizacji wspierającej Dom Polski w Rzymie, która została zorganizowana w stanie New Jersey przy pomocy miejscowego duchowieństwa pod kierunkiem ks. prał. Mariana Marianczyka. Organizacja ta istnieje pod imieniem: „Pope John Paul Polish-American Foundation of New Jersey” i adaptowała kulturalne i religijne cele polsko-amerykańskiej Fundacji z Nowej Anglii²⁷.

Istnieją koła działające od zarania Fundacji i takie, które zostały związane nie tak dawno. W I kwartale roku 1987 w „Kronice Rzymskiej” ukazał się artykuł, w którym opublikowano adresy i nazwiska prezesów istniejących już wówczas kół przyjaciół Fundacji. Podjęta przez Radę Administracyjną Fundacji Jana Pawła II zachęta i udzielenie merytorycznego wsparcia do zakładania kół przyjaciół znajdowały pozytywny odzew w wielu ośrodkach polskiej emigracji²⁸.

²⁷ Tamże, s. 24.

²⁸ W. ZACHARASIEWICZ, *Z życia Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Zorganizowane grupy Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 6(1987), nr 57-58, s. 6.

Tabela 1. Koła przyjaciół Fundacji Jana Pawła II na świecie w 1987 r.

Lp.	Kraj	Nazwa	Zarząd	Adres
1	Belgia	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II	Stanisław Merło – prezes	c/o Polska Misja Katolicka, rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles
2	USA	Polsko-Amerykańska Fundacja Jana Pawła II (Pope John Paul II Polish-American Foundation)	Anthony Czarnecki – prezydent; Richard S. Śnieżyk – wiceprezes	54 West Main Street, Dudley, Mass. 01570
3	USA	Fundacja Jana Pawła II w New Jersey (Pope John Paul II Polish-American Foundation in New Jersey)	Joseph A. Marjańczyk – prezydent Our Lady of Mount Carmel Church	9 East 22nd Street, Bayonne, N.J. 07002
4	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie (Friends of John Paul II Foundation, Inc.)	Witold D. Hatka – prezes	10000 Rosenstiel Avenue Silver Spring, Md. 20910
5	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Chicago (Society of the Friends of John Paul II Foundation)	Prof. Stanisław Smoleński – prezes, c/o Tadeusz Wincenciak	916 N. Kedvale Avenue Chicago, Ill. 60651
6	USA	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Połud. Kalifornii (Friends of John Paul II Foundation)	Czesław Gwoździowski – prezes	3424 West Adams Boulevard, Los Angeles, Cal. 90018
7	USA	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Słomskod (Society of Friends of the John Paul II Foundation),	Julian P. Wenda – prezydent, c/o Teresa Z. Books – sekretarka	17 Munson Avenue, West Hempstead, N.Y. 11552
8	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Arizonie (Friends of John Paul II Foundation, Inc.)	Stanisław J. Poray-Tucholski – prezydent	10121 Prairie Hills Circle Sun City, Ariz. 85351

9	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Milwaukee (Friends of John Paul II Foundation)	Rita Michalak – prezydent, c/o Edmund G. Banasikowski	5217 S. Allenwood Lane, Hales Corners, Wis. 53130
10	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Detroit	Stephanie Germack – prezydent	35 Warner Road, Grosse Pointe Farms, Mich. 48236
11	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Friends of John Paul II Foundation, Inc).	Francis J. Proch – prezes	6165 East Iliff Avenue, Apt 518 C, Denver, Colorado 80222
12	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Friends of John Paul II Foundation, Inc.)	Joseph Skudrzyk – prezes	6050 Southern Drive, St. Louis, Missouri 63123
13	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Friends of John Paul II Foundation, Inc.)	Joseph Ptak – prezes	9725 Rosewood Avenue, Cleveland, Ohio 44105
14	Wenezuela	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II	Paweł W. Makowski – prezes	Res. Lomaalta, Apto. A-3, Calle Guanipa, Colinas de Bellomonte, Caracas 1041

Źródło: W. ZACHARIASIEWICZ, *Z życia Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Zorganizowane grupy Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 6(1987), nr 57-58, s. 6; *Nowo zorganizowane Kola Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 6(1987), nr 61-62, s. 26.

Z tabeli wynika, że w 1987 r. na 14 kół przyjaciół Fundacji aż 12 z nich znajdowało się na terenie Stanów Zjednoczonych. Nowymi ogniwami organizacyjnymi kół w USA były: Denver, St. Louis, Cleveland. W pierwszych latach działalności Fundacji podjęta przez Radę Administracyjną akcja promocji i wspierania Polonii do zakładania kół przyjaciół znalazła pozytywny odzew zwłaszcza w środowiskach w USA, które były wcześniej zaangażowane w zbiórkę na rzecz zakupu i organizacji Domu Polskiego w Rzymie w 1981 r.

Ciekawie przedstawiają się dane liczbowe kół i towarzystw przyjaciół Fundacji Jana Pawła II na świecie w 2014 r. według danych Sekretariatu Fundacji Jana Pawła II, które zostały ujęte w tabeli 2.

Tabela 2. Koła i towarzystwa Fundacji Jana Pawła II na świecie w 2014 r.

Lp.	Kraj	Nazwa
1	Belgia	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Association des Amis de la Fondation Jean-Paul II)
2	Bliski Wschód	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II Our Lady of Fatima, Friends of John Paul II Foundation, Middle East
3	Dania	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II
4	Francja	Cercle de Paris-Ile de France des Amis de la Fondation Jean-Paul II
5	Francja	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Association des Amis de la Fondation Jean-Paul II), Institut Saint Casimir
6	Francja	Amis Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II de la Fondation Jean Paul II – Paroisse Sainte Trinite
7	Hiszpania	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II
8	Indonezja	Friends of the John Paul II Foundation (Jakarta)
9	Irlandia	Friends of the John Paul II Foundation
10	Kanada	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Friends of John Paul II Foundation of Toronto, Inc.)
11	Kanada	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II (Friends of John Paul II Foundation)
12	Kanada	Group of the Friends of John Paul II Foundation in Saskatchewan
13	Kanada	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II
14	Kanada	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Calgary (Alberta)
15	Kanada	Przyjaciele Fundacji Jana Pawła II w Edmonton (Alberta)
16	Meksyk	Amigos de la Fundacion del Papa Juan Pablo II
17	Niemcy	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Hanowerze
18	Niemcy	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Hamburgu
19	Niemcy	Przyjaciele Fundacji Jana Pawła II w Luneburgu
20	Niemcy	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II przy Polskiej Parafii Katolickiej Monachium
21	Niemcy	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Wisbaden
22	Polska	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie
23	Singapur	Friends of the John Paul II Foundation
24	Szwajcaria	L'Association des amis de la Fondation Jean-Paul II – Genève
25	Szwecja	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Göteborgu

26	Szwecja	Dobroczynicy Fundacji Jana Pawła II przy kościele św. Klemensa – Helsingborg
27	Szwecja	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Lund przy Polskiej Misji Katolickiej w Południowej Szwecji
28	Szwecja	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Malmö
29	Szwecja	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Sztokholmie
30	USA	Friends of John Paul II Foundation of Arizona
31	USA	John Paul Foundation w Buffalo
32	USA	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Chicago
33	USA	Society of Friends of John Paul II Foundation of Colorado
34	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II na Florydzie
35	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Południowej Kalifornii
36	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Północnej Kalifornii
37	USA	John Paul II Foundation of Michigan
38	USA	John Paul II Foundation of New York
39	USA	Fundacja Jana Pawła II w Nowej Anglii
40	USA	Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Nowym Jorku
41	USA	Friends of John Paul II Foundation of Ohio
42	USA	Friends of John Paul II Foundation of Philadelphia
43	USA	Friends of John Paul II Foundation of Seattle
44	USA	Friends of John Paul II Foundation of St. Louis
45	USA	Friends of John Paul II Foundation of Washington D.C.
46	Wenezuela	Friends of John Paul II Foundation of Venezuela
47	Wielka Brytania	Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Wielkiej Brytanii
48	Włochy	Amici della Fondazione Giovanni Paolo II

Źródło: Chapter Contacts, Koła i Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II, <http://www.fjp2.com/pl/fundacja/chapters/chapter-contacts> [dostęp: 08.12.2015].

W tabeli 2. z danymi z 2014 r. widnieje 48 kół i towarzystw przyjaciół Fundacji Jana Pawła II na świecie. Najwięcej, bo 16 z nich znajdowało się w USA. Z najbardziej odległych i orientalnych pojawiły się w Meksyku czy z Azji – w Singapurze oraz Indonezji (Jakarta).

Najbardziej aktualne dane liczbowe dotyczące kół przyjaciół Fundacji na świecie w 2023 r. znajdziemy w tabeli 25 w Aneksie rozprawy autora

o watykańskiej Fundacji Jana Pawła II, mianowicie 47. Wśród nich najwięcej, podobnie jak w latach poprzednich, jest kół w USA, bo aż 16²⁹.

Analizując dane o kołach Fundacji Jana Pawła II na świecie, zauważyć można dynamiczny rozwój tych struktur między rokiem 1987 a 2014. W opinii autora czynniki, które stoją za tak szybkim ich rozwojem, wynikają z faktu demokratyzacji wielu krajów na świecie, a co za tym idzie – zwiększeniem świadomości tzw. społeczeństwa cywilnego, w tym obywatelskiego, a także ustawową możliwością do tworzenia organizacji pozarządowych i ich rozwoju. W tym okresie należy wyróżnić lata po roku 2005, gdzie widać przyrost kół Fundacji, co wiąże się bezpośrednio z żywą pamięcią o Janie Pawle II zaraz po jego śmierci, oraz po beatyfikacji w 2011, a także kanonizacji w 2014 r.

Jednym z najbardziej odległych od Rzymu kół przyjaciół Fundacji na świecie jest koło w stolicy Indonezji, Dżakarcie. Prowadzona przez Jongky F. Januara nieliczna na początku grupa rozrosła się z czasem w aktywną organizację, w której zrodził się ambitny program promowania kultury chrześcijańskiej i dialogu ekumenicznego według wskazań Ojca Świętego. Grupa wytyczyła sobie cel wybudowania w Dżakarcie Kulturalnego Centrum Jana Pawła II, które miałyby służyć pogłębianiu wzajemnych międzywyznaniowych kontaktów i religijnej tolerancji, zwłaszcza w odniesieniu do muzułmańskich sąsiadów w Indonezji. Geneza instytucji sięga maja 1996 r., kiedy dwóch zaangażowanych indonezyjskich katolików: Jongky F. Januar i C.T. Onggowasito, zostało zaproszonych do Rzymu w celu zapoznania się z działalnością Fundacji Jana Pawła II. Podczas wizyty goście uczestniczyli w porannej Mszy św. w prywatnej kaplicy papieskiej, a po niej zostali przyjęci przez Jana Pawła II na krótkiej audiencji³⁰.

W Domu Fundacji w Rzymie co kilka lat, przeważnie przy okazji ważnych uroczystości rocznicowych, a także rocznic pontyfikatu Jana Pawła II spotykali się przedstawiciele kół przyjaciół Fundacji na świecie. Ich wizyty były zawsze inspirujące dla wszystkich związanych z jej działalnością i miały na celu podsumowanie dotychczasowej działalności poszczególnych ośrodków, podzielenie się doświadczeniem, wytyczenie dalszego planu działania oraz spotkanie się z Janem Pawłem II. Od początku historii Fundacji odbyło się kilka takich spotkań, a najważniejsze z nich miały miejsce w latach: 1988, 1991, 1993, 1995, 2000, 2001, 2009, 2015 i 2022.

²⁹ Kontakt, Chapter Contact, <https://fjp2.com/pl/kontakt/> [dostęp: 4.09.12.2023].

³⁰ *Powstanie Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Indonezji*, KR 16(1997), nr 110, s. 13-15.

Członkowie Rady Administracyjnej Fundacji Jana Pawła II bardzo często byli zapraszani do odwiedzenia kół przyjaciół Fundacji na świecie. Często były to spotkania z nowo wybranym zarządem koła. Co roku niektóre koła zapraszały władze Fundacji na spotkanie opłatkowe i noworoczne. Była więc okazja do przybliżenia również członkom kół działalności i celów Fundacji oraz nauczania Jana Pawła II. Dzięki temu w kołach Fundacji sukcesywnie rosła liczba członków i coraz częściej zostawali nimi nie tylko miejscowi Polacy, ale również obcokrajowcy, w tym niezwiązani z polską kulturą oraz niemówiący po polsku, ale kochający Jana Pawła II.

Pracownicy Rady Fundacji składali wizytę również w bardziej oddalonych miejscach, jak np. w Indonezji, kraju 13 tysięcy wysp, na której terytorium występują trzy strefy czasowe. Indonezja jest krajem muzułmańskim ze sporą społecznością chrześcijan. Charakteryzuje się, jako państwo, wielką tolerancją względem innych religii światowych, w tym do chrześcijaństwa. W czasach, kiedy w wielu katolickich krajach zdejmowano krzyże w szkołach czy miejscach publicznych, w Indonezji krzyże były z wielką dumą umieszczane w domach, biurach, sklepach i w wielu innych miejscach publicznego użytku. Katolicy są dumni ze swojej wiary i w miejscach publicznych potrafią ją manifestować. Goście z Rady Fundacji byli świadkami ich mężnego wyznawania wiary podczas różnych uroczystości odprowadzanych w Dżakarcie i Surabayanie. Koło w Indonezji zaangażowane było w wiele przedsięwzięć związanych z myślą i nauczaniem papieża. Dzięki inicjatywom Fundacji zwiększała się liczba członków i ich zaangażowanie w lokalny kościół katolicki. Najważniejsze w działalności Koła było otwarcie się na młode pokolenie i zaangażowanie ich w działalność Fundacji³¹.

W sierpniu 2002 r. administrator rzymskiej Fundacji Jana Pawła II ks. prał. Stefan Wylęzek oraz Ryszard Krzyżanowski w odpowiedzi na zaproszenie prezesa Jongky Januara i Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Dżakarcie odwiedzili Indonezję. Program pobytu obejmował celebracje Mszy św., liczne spotkania z przyjaciółmi i dobroczyńcami Fundacji, dające okazję do przedstawienia jej działalności edukacyjno-formacyjnej, kulturalnej i charytatywnej. Można było zauważyć, że to miłość do Ojca Świętego i wierność jego nauczaniu inspirują przyjaciół w Indonezji także w zorganizowaniu tej podróży. Pierwszym miejscem pobytu była Surabaya, drugie co do wielkości miasto na indonezyjskiej wyspie Jawie, gdzie zawiązała się grupa Przyjaciół Fundacji pod przewodnictwem entuzjastycznej Melindy

³¹ R. KRZYŻANOWSKI, *Wizyta u Przyjaciół Fundacji w dalekiej Indonezji*, KR 21(2002), nr 132, s. 15.

Tedja, gorliwej i energicznej katoliczki. Razem z mężem Aleksandrem Tedja zaplanowali i przygotowali dwie Msze św. z udziałem kilkuset katolików, którzy zgromadzili się wokół ołtarza ustawionego na wolnym powietrzu na terenie pól golfowych. Ksiądz Stefan Wylęzek koncelebrował Eucharystię z trzema miejscowymi biskupami i księżmi³². Po krótkim pobycie na Bali i w Yogjakaita goście wylądowali w Dżakarcie. Sprawowano tam Mszę św. w małych kaplicach w prywatnych domach wielu przyjaciół i ofiarodawców Fundacji, często razem z miejscowymi duszpasterzami. Najważniejsze wydarzenie miało miejsce 14 sierpnia, kiedy to w sali balowej hotelu Red Top w Dżakarcie zgromadziło się na modlitwie ponad 2000 katolików. Mszy św. zorganizowanej przez indonezyjską charyzmatyczną grupę modlitewną „Perduki” przewodniczył ks. Wylęzek, a koncelebrowało siedmiu księży z Dżakarty. Następnie odbyła się procesja z Najświętszym Sakramentem, której towarzyszyły pieśni i adoracja. Na zakończenie wierni otrzymali różańce poświęcone przez Ojca Świętego. Za wielki zaszczyt poczytano sobie spotkanie z kard. Julusem Dannaatmadja SJ, który prowadził katolików indonezyjskich drogą miłości do ojczyzny i do Kościoła. W atmosferze wielkiego szacunku przebiegało spotkanie z muzułmańskimi przyjaciółmi i sąsiadami zorganizowane dla gości przez katolików indonezyjskich. Jongky i ks. Wylęzek ofiarowali islamskim grupom charytatywnym działającym w Dżakarcie dary oraz wsparcie finansowe i sami odwiedzili dzielnice największej nędzy. W drodze powrotnej do Rzymu zatrzymali się na krótko w Singapurze, by spotkać się z małą, ale aktywną grupą Przyjaciół Fundacji. Tu ksiądz odprawił Mszę św. w kaplicy w domu rodziny Santoso. Dziękowano dr. Johnowi Lee Hew Mun oraz Benny i Lucy Santoso za ich zainteresowanie działalnością papieskiej Fundacji³³.

Ponowna wizyta w Indonezji miała miejsce latem 2012 r. Od 1 do 9 lipca 2012 r. na zaproszenie Koła Fundacji Jana Pawła II w Indonezji o. Krzysztof Wieliczko OP wraz z Ryszardem Krzyżanowskim, doradcą finansowym Fundacji, udali się z tam z krótką wizytą. Podczas pobytu duchowny celebrował codziennie jedną lub dwie Msze św. w różnych domach, miejscach pracy oraz w kościołach³⁴.

Na pytanie o plany Fundacji dotyczące jej działalności w Stanach Zjednoczonych o. Wieliczko odpowiedział w 2012 r., że istnieje tam kilka bardzo prężnie działających ośrodków przyjaciół tej instytucji. Jako przykład wy-

³² Tamże, s. 16.

³³ Tamże, s. 15-16.

³⁴ R. KRZYŻANOWSKI, *Wizyta w Indonezji*, „Biluetyn Fundacji Jana Pawła II” 2(2012), nr 39, s. 2-3.

mienił Koło Przyjaciół Fundacji w Chicago, które liczyło już ponad 200 członków. Były również plany związane z Florydą. Arcybiskup Miami Tomasz Wencki był życzliwy i otwarty na ideę powstania oddziału Fundacji na Florydzie pod patronatem archidiecezji. Ksiądz Klemens Dąbrowski, proboszcz parafii pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Pompano Beach, zgodził się na współpracę oraz udostępnienie lokalu dla biura. Swojego poparcia udzielił również przybyły z wizytą do Rzymu prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej na Florydzie, prof. dr Zdzisław Wesołowski. Dzięki „Nowemu Dziennikowi” wiadomość o tych planach dotarła do wielu środowisk polonijnych. Ojciec Wieliczko żywił nadzieję, że Fundacja zrealizuje swoje zadanie głoszenia i przekazywania uniwersalnych nauk Jana Pawła II również na Florydzie³⁵.

W 2013 r. odbyło się coroczne spotkanie opłatkowe Koła Fundacji w Paryżu po raz kolejny w salonach polskiej ambasady. Prawie 200 członków zgodnie z polską tradycją mogło złożyć życzenia noworoczne i podzielić się opłatkiem. Przewodnicząca Koła podziękowała ambasadorowi za przyjęcie gości. Omówiła działalność Koła w 2012 r. i zapowiedziała zbliżające się wydarzenia³⁶.

Członkowie kół przyjaciół odwiedzali nie tylko siedzibę Fundacji w Rzymie, ale również Polskę i miejsca związane z Janem Pawłem II, a zwłaszcza Dom Fundacji w Lublinie i spotykali się z beneficjentami funduszu stypendialnego. I tak przyjaciele Fundacji z Koła w Paryżu w czerwcu 1999 r. odbyli podróż po Polsce. Złożyli wizytę w Żelazowej Woli, Toruniu, Trójmieście, Malborku, Wilanowie i Warszawie. Zostali przyjęci przez abp. Sławoja Głódzia na uroczystej kolacji, w której wziął również udział prymas Polski kard. Józef Glemp. Złożyli prywatną wizytę w pałacu prezydenckim, a następnie spotkali się z lubelskimi stypendystami Fundacji w gmachu nuncjatury apostolskiej, gdzie przyjął ich abp Józef Kowalczyk. Za organizację polskiego tygodnia odpowiedzialni byli Christiane Tomkiewicz i Henryk Rogowski³⁷.

Działające w Meksyku Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II zaprosiło w 2004 r. do stolicy kraju abp. Szczepana Wesołego z ks. prał. Stefanem Wyłężkiem. Okazją było poświęcenie 22 listopada przez abp. Wesołego nowego

³⁵ A. NAVAS, *Kontynuujemy dzieło Jana Pawła II*, „Nowy Dziennik”, <http://www.dziennik.com/wiadomosci/artukul/kontynuujemy-dzielo-jana-pawla-ii> [dostęp: 08.12.2015].

³⁶ Chr. VINCENT, Chr. ROGOWSKI, *Spotkanie opłatkowe Koła Fundacji w Paryżu*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2013), nr 41, s. 3-4.

³⁷ J. KONIECZNY, *Naznaczone krzyżami*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 27, s. 2-3.

domu-hotelu dla ubogich przy szpitalu Albergo La Speranza, w którego rozbudowę meksykańskie Koło Przyjaciół Fundacji bardzo aktywnie się włączyło³⁸. Następnego dnia goście odwiedzili prowadzony przez s. Ignes sierociniec, znajdujący się na drugim końcu miasta. Opiekowała się tam ponad 200 dziećmi często podrzucanymi pod drzwi domu. Koło Przyjaciół Fundacji w Meksyku włącza się również w to dzieło pomocy, mając na uwadze statutową działalność Fundacji³⁹.

W czwartek 22 marca 2001 r. w Waszyngtonie oficjalnie zainaugurowano działalność Centrum Kultury im. Jana Pawła II. Ośrodek jest położony przy Harewood Rd. 3900, tuż przy Katolickim Uniwersytecie Ameryki. Jest to duży, wybudowany z rozmachem budynek, którego projekt architektoniczny wzorowano na nowohuckim kościele Arka Pana. Dziedziniec Centrum zdobi pomnik Jana Pawła II dłuta polskiego artysty Macieja Zychowicza, będący darem Kościoła katolickiego w Polsce. Placówka ta jest miejscem otwartym dla zwiedzających. Każdy gość otrzymywał zakodowaną indywidualną kartę wejściową, zawierającą objaśnienia dotyczące multimedialnych galerii. Początkowo można było odwiedzić specjalną ekspozycję z Muzeów Watykańskich poświęconą Matce Bożej zatytułowaną „Sztuka oddaje cześć Maryi”. Jednym z celów tego Centrum była percepcja nauczania papieża, stworzenie odwiedzającym Centrum warunków dzięki wykorzystaniu współczesnych środków społecznego przekazu, aby mogli zdobyć się na autorefleksję w świetle Ewangelii. Goście, zwiedzając Centrum, mogli zapoznać się z nowoczesnymi środkami umożliwiającymi odbiór słów papieża za pomocą dźwięku, obrazu i słowa pisanego⁴⁰. Ośrodek był wybudowany wysiłkiem całego kraju. Taka instytucja miała ułatwić naukę i badania pastoralnego przekazu Jana Pawła II i jego pontyfikatu we wszystkich wymiarach, ze specjalnym uwzględnieniem godności człowieka⁴¹.

Od momentu przedstawienia w Rzymie przez arcybiskupa Detroit, kard. Adama Maidę, członka Rady Administracyjnej Fundacji Jana Pawła II, ambitnego planu wybudowania w Waszyngtonie Kulturalnego Centrum Jana Pawła II, jako instytucji multimedialnej podejmującej badania nad pontyfikatem papieskim, do jego inauguracji upłynęło ponad dziesięć lat. Otrzy-

³⁸ S. WYLĘŻEK, *Zaangażowanie meksykańskiego Koła Przyjaciół Fundacji na rzecz ubogich*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2005), nr 9, s. 2.

³⁹ Tamże, s. 3.

⁴⁰ W. ZACHARIASIEWICZ, *Inauguracja Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Waszyngtonie*, KR 20(2001), nr 127, s. 18-19.

⁴¹ [Z korespondencji abp. Adama J. Maidy do ks. M. Dyląga, 28 XII 1990 r.] *Polonijna inauguracja Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Waszyngtonie*, KR 20(2001), nr 128, s. 15.

mawszy błogosławieństwo Ojca Świętego, hierarcha z wielkim oddaniem i determinacją zaczął realizować swój pomysł. Aby wcielić go w życie, ustanowił osobną Fundację Jana Pawła II z siedzibą w Detroit. Podczas uroczystości inauguracyjnej kard. Edmund Szoka przeczytał list od Jana Pawła II, w którym papież przekazał apostolskie błogosławieństwo dla Centrum i wyraził nadzieję, że podejmowana przezeń działalność intelektualna, artystyczna i kulturalna będzie stanowić odbicie mocy wiary i będzie oświecać ludzką historię oraz doświadczenie, jak też pomoże pełniej odkryć istotę Ewangelii. Nazwał powstanie Centrum doniosłym przedsięwzięciem duszpasterskim⁴². Ówczesny prezydent USA Georg Bush w swoim przemówieniu wyraził uznanie dla wszechstronnego zaangażowania Jana Pawła II. Określił je jako jedną z najbardziej inspirujących historii w naszych czasach, a na zakończenie wyraził radość, że Ojciec Święty wybrał Waszyngton jako teren na Centrum i wdzięczność za jego moralną odwagę. Kardynała Maidę wspierał Komitet Doradczy Biskupów, a dyrektorem Centrum został ks. Michael Bugarin.

Inaugurację Centrum Kultury im. Jana Pawła II dla Polonii zaplanowano na dzień 9 czerwca 2001 r. Mszą św. w sanktuarium pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Waszyngtonie. O godz. 13.00 uroczystej celebrze przewodniczył kard. Henryk Gulbinowicz. Homilię wygłosił kard. Franciszek Macharski. W gromadzeniu funduszy na Centrum wyróżniały się parafie katolickie, prywatne fundacje i hojni ofiarodawcy oraz liczni skromniejsi donatorzy. 10% pieniędzy wpłynęło od osób, wspólnot, parafii, organizacji polonijnych. Wśród uczestników uroczystości byli członkowie kół przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie, Nowej Walii i New Jersey⁴³. 7 czerwca 2001 r. ks. prał. Stefan Wylęzek jako przedstawiciel Fundacji udał się do Waszyngtonu, by wziąć udział w uroczystościach polonijnej inauguracji Centrum Kultury im. Jana Pawła II⁴⁴.

Zbiory w Centrum Kultury przy Uniwersytecie w Waszyngtonie pochodzą w dużym stopniu z prywatnej kolekcji papieskiej ks. Michała Dyląga (Orchard Lake) z diecezji Greensburg, PA. Zawierały monety, rzadkie znaczki pocztowe, miniatury, dziesiątki fotografii, medaliony oraz cenne autografy na dokumentach, listach, przemówieniach, książkach. Wszystkie owe zbiory

⁴² [List Jana Pawła II do kard. Edmunda C. Szoki, delegata papieskiego na uroczystość otwarcia Centrum] *Powstanie Centrum – doniosłym przedsięwzięciem duszpasterskim*, KR 20(2001), nr 127, s. 19.

⁴³ *Polonijna Inauguracja Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Waszyngtonie*, KR 20(2001), nr 128, s. 17.

⁴⁴ *Kronika Kościoła Św. Stanisława B.M. w Rzymie*, KR 20(2001), nr 128, s. 3-4.

dotyczyły osoby Jana Pawła II. Na drugim piętrze dużego budynku zwanego Arką znajdowała się sala Muzeum Papieskiego, którego fundatorem był ks. Dyląg. Zorganizowano tam stałą wystawę obszernej kolekcji papieskiej. U wejścia do sali muzealnej znajdował się duży portret Jana Pawła II i herb papieski. Jego autorką była włoska artystka Dina Belotti. Na obrazie widniał autograf Ojca Świętego. Siostry westiarki z Polski wyszyły herb papieski w barwnych kolorach ze złotymi i srebrnymi ozdobami⁴⁵.

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ FUNDACJI JANA PAWŁA II W POLSCE

Koło watykańskiej Fundacji Jana Pawła II w Polsce jest jednym z późniejszych względem roku założenia wielu innych na świecie. Jednak z racji na wielość podejmowanych zadań zasługuje na wyróżnienie osobnym rozdziałem. Relacje z Polską wpisane są w historię powstania Fundacji, w specyfikę jej pracy i cele. Warto wspomnieć, że od momentu powstania Fundacji wśród członków Rady Administracyjnej była zawsze osoba mieszkająca na stałe w Polsce⁴⁶. Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku działa w Polsce Przedstawicielstwo Fundacji, zajmujące się m.in. funduszem stypendialnym przeznaczonym dla młodzieży studiującej w Polsce. W tym też czasie rozpoczęło działalność Towarzystwo Przyjaciół Fundacji w Warszawie. W Polsce Fundację Jana Pawła II reprezentowali mec. Maciej Bednarkiewicz (1940-2016)⁴⁷ oraz jego żona Ewa w prowadzonym Towarzystwie

⁴⁵ M.J. SABOURIN, *Papieska kolekcja w Orchard Lake*, KR 10(1992), nr 92, s. 23-25.

⁴⁶ Byli to kolejno: redaktor „Tygodnika Powszechnego” Jerzy Turowicz i marszałek Senatu RP prof. Alicja Grześkowiak (1992-2003), następnie do Rady Administracyjnej należeli mecenas Maciej Bednarkiewicz i Ewa Bednarkiewicz. Warto wspomnieć, że władza zwierzchnia nad Fundacją przez okres pontyfikatu należała do Jana Pawła II, a później sprawował ją kard. Stanisław Dziwisz. Przewodniczącymi Rady Administracyjnej byli kolejno kard. Władysław Rubin, abp Szczepan Wesoły, kard. Stanisław Ryłko. Sekretariat Fundacji prowadził K. Wieliczko OSPPE. Źródło: opracowanie na podstawie artykułów w „Kronice Rzymskiej”. W.M. ZARĘBCZAN, *Polacy w Watykanie: instytucje i urzędy oraz Polacy w nich pracujący, historia i współczesność*, Pelplin 2004, s. 431.

⁴⁷ Maciej Bednarkiewicz (1940-2016) – adwokat w procesach politycznych PRL, obrońca ludzi szykanowanych przez reżim komunistyczny (m.in. matki Grzegorza Przemyka) i działacz opozycji solidarnościowej. Był wieloletnim członkiem Rady Administracyjnej Fundacji Jana Pawła II w Rzymie od wczesnych lat dziewięćdziesiątych oraz współtwórcą w 1999 r. Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie, którego prezesem jest od lat jego żona Ewa Bednarkiewicz. Prowadził przedstawicielstwo prawne Fundacji w Polsce, sprawując opiekę wraz z małżonką nad programem stypendialnym Fundacji dla młodzieży pochodzącej z Europy Środkowo-Wschodniej, studiującej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Źródło: <https://dfjp2.pl/zmarl-mecenas-maciej-bednarkiewicz/> [dostęp: 17.11.2016]; *O człowieku, który służył sprawiedliwości*,

Fundacji Jana Pawła II w Warszawie. Dnia 18 października 2009 r. na rozpoczęcie nowego roku akad. 2009/10 abp Józef Życiński, metropolita lubelski i Wielki Kanclerz KUL, udekorował Macieja Bednarkiewicza Orderem Rycerskim św. Sylwestra, nadanego przez Benedykta XVI. Arcybiskup podkreślił zasługi mecenasa dla Fundacji przy opracowaniu prawnych podstaw jej działania w Polsce i wieloletnią opiekę nad stypendystami – studentami KUL pochodzącymi z krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Towarzyszyła mu wspierająca go małżonka, o której zasługach również wspomniał lubelski hierarcha, jako inicjatorce wielu przedsięwzięć natury religijnej, kulturalnej i wychowawczej⁴⁸.

Podczas rocznego zebrania Rady Administracyjnej Fundacji w 1993 r. poinformowano, że na podstawie ustawy o fundacjach Urząd Rady Ministrów wyraził zgodę na ustanowienie Przedstawicielstwa Fundacji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie. Umożliwić to miało rzymskiej Fundacji podjęcie działalności w Polsce, zgodnie z jej statutowymi celami. Jednocześnie Rada Administracyjna Fundacji mianowała przewodniczącym Przedstawicielstwa mec. Macieja Bednarkiewicza oraz dwóch członków: prof. Jerzego Pietrzaka oraz inż. Stanisława Serdakowskiego. Nowy program obejmował pracę naukowo-wydawniczą i pomoc stypendialną. Fundacja realizowała swoje zamierzenia głównie we współpracy z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II. Młodzi stypendyści rekrutowali się z krajów sąsiednich. To z kolei spowodowało konieczność zorganizowania odpowiedniego zakwaterowania dla stypendystów Fundacji. W zimie 1992 r. Fundacja podjęła decyzję zbudowania bursy studenckiej w pobliżu uczelni. Obok Domu Polskiego Jana Pawła II w Rzymie miał to być drugi Dom Fundacji⁴⁹.

Towarzystwo Przyjaciół Fundacji w Warszawie zostało zarejestrowane w listopadzie 1999 r. Liczyło wówczas ok. 50 członków, a na jego czele stała Ewa Bednarkiewicz⁵⁰. Założyciele stawiali przed instytucją dwa cele. Pierwszym była popularyzacja nauczania Jana Pawła II poprzez organizowanie wykładów z udziałem wybitnych specjalistów, a także koncertów i wieczorów poetyckich, służących promowaniu kultury chrześcijańskiej. Po drugie,

<https://jp2doc.pl/o-czlowieku-ktory-sluzyl-sprawiedliwosci/> [dostęp: 12.06.2020]; A. DOBRZYŃSKI, <https://jp2doc.pl/adwokat-naszej-sprawy/> [dostęp: 12.02.2017].

⁴⁸ *Order Rycerski św. Sylwestra dla mec. Macieja Bednarkiewicza*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 28, s. 4.

⁴⁹ *Z działalności Fundacji Jana Pawła II*, KR 11(1993), nr 95, s. 16-17.

⁵⁰ [Towarzystwo Przyjaciół Fundacji w Warszawie], KR 17(1999), nr 121, s. 15.

członkowie Towarzystwa w Warszawie pragnęli wspierać finansowo stypendystów Fundacji, w tym również zawierała się refundacja pielgrzymek do Rzymu i Lourdes, czy zapomoga dla studentów, jak też dotacja akcji przygotowania paczek świątecznych dla dzieci z Nieświeża na Białorusi. Prezes Towarzystwa Przyjaciół Fundacji mówiła, że kiedy starała się o wsparcie dzieła Fundacji, zawsze spotykała się z przychylnością⁵¹.

W skład Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie⁵² w 2001 r. wchodził: prezes – Ewa Bednarkiewicz, wiceprezes – Teresa Juśkiewicz-Kowalik, Elżbieta Misiak-Bremer – sekretarz, Teresa Bnińska – skarbnik⁵³.

Przyjęty przez Stowarzyszenie cel wynika ze zrozumienia potrzeb młodego pokolenia z terenów byłego Związku Sowieckiego, od którego zależy przyszłość Europy Środkowo-Wschodniej. Potrzebą członków Towarzystwa powstałego w Warszawie jest działanie wypływające z wsłuchiwanie się w społeczne nauczanie Kościoła, a także świadczenie o głębokiej miłości do Papieża-Polaka⁵⁴.

Wspieranie istniejącego w Polsce Przedstawicielstwa Fundacji Jana Pawła II było początkową misją powołanej fundacji „Futura – Iuventa”. Założył ją Maciej Bednarkiewicz, który prowadził to Przedstawicielstwo razem z żoną jako wieloletni członkowie Rady Fundacji. W Polsce opiekowali się domem dla młodzieży ze Wschodu, która przyjeżdża do Polski na studia. Jan Paweł II w latach dziewięćdziesiątych XX wieku skierował uwagę Polaków, którzy wówczas sami byli w trudnej sytuacji, na osoby jeszcze bardziej potrzebujące wsparcia. W ten sposób pokazał, że dzielenie się jest istotnym elementem w rozwijaniu wolności i odpowiedzialności⁵⁵.

⁵¹ *Silą sprawczą jest miłość*, KR 19(2000), nr 122, s. 14-15. Z Ewą Bednarkiewicz, prezes Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Polsce, rozmawiała Elżbieta Misiak.

⁵² Adresy Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie: ul. Kozińskiego 13, 01-571 Warszawa, a następnie ul. Felińskiego 28, 01-569 Warszawa.

⁵³ Informacje ujęte w liście Ewy Bednarkiewicz, prezes Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie, do kard. Franciszka Macharskiego z zaproszeniem na organizowany przez Towarzystwo koncert Wojciecha Kilara pt. „Missa Pro Pace” w Rzymie dla Jana Pawła II (7 XII 2001, g. 18.00, w Auli Pawła VI), z 30 X 2001 r. AKMK, b.syg., zbiór: Dom Jana Pawła II w Rzymie i Domus Pacis, Fundacja Jana Pawła II.

⁵⁴ Folder Centrum Myśli Jana Pawła II pt. *Forum inicjatyw poświęconych Janowi Pawłowi II*, 20.10.2011, Hotel Europejski w Warszawie, <http://www.centrumjp2.pl/wp-content/uploads/2013/04/Folder-200x245-JP2.pdf> [dostęp: 08.12.2015].

⁵⁵ *Przestrzeń kultury była kluczowa dla Ojca Świętego*. Wywiad z Mateuszem Bednarkiewiczem, synem Macieja i Ewy Bednarkiewicz, <https://teologiapolityczna.pl/mateusz-bednarkiewicz-przestrzen-kultury-byla-kluczowa-dla-ojca-swietego> [dostęp: 11.02.2021].

W Polsce istnieją jeszcze Oddział Bydgoski Towarzystwa Fundacji oraz Koło Przyjaciół przy parafii Gorzków w województwie świętokrzyskim⁵⁶.

W jednym z wywiadów na pytanie o przyczyny organizacji i potrzebę formalnej rejestracji Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie, E. Bednarkiewicz odpowiadała, że w Polsce nadszedł czas działań zorganizowanych. Mówiła, że Towarzystwo wyrosło z naturalnej potrzeby, aby Polacy, którym ofiarowano tak wiele w trudnych latach osiemdziesiątych XX wieku, potrafili pomagać ludziom bardziej potrzebującym od nas. A jednym z celów Fundacji Jana Pawła II jest pomoc młodym ludziom z krajów Europy Środkowo-Wschodniej w zdobyciu wykształcenia. Dla tych studentów Fundacja wybudowała dom akademicki w Lublinie, w którym stypendyści nie tylko mieszkają, ale znajdują tam odpowiednią opiekę duszpasterską. W Polsce zwiększała się liczba osób, które mogły wspomóc dzieło Fundacji. Aby wsparcie było systematyczne i skuteczne, potrzebna była formalnie istniejąca organizacja. Drugim powodem, dla którego Bednarkiewicz widziała potrzebę powołania Towarzystwa, było przeświadczenie, że nadszedł czas, aby realizować w życiu społecznym wskazówki Jana Pawła II. Chciałaby, żeby działalność Towarzystwa była dowodem głębokiej miłości do papieża na wzór miłości dzieci do ojca, jakiego dał Bóg. Ta miłość, jak każda relacja dzieci wobec ojca, powinna przejawiać się w posłuszeństwie i chęci naśladowania. Z kolei odpowiadając na pytanie, dlaczego Towarzystwo powstało tak późno, prezes odparła, że przez parę lat miała szczęście przyglądać się z bliska pracom Fundacji, towarzysząc mężowi w czasie jego wyjazdów do Rzymu. Zawsze pragnęła włączyć się w tę działalność, ale najpierw chciała utwierdzić się w przekonaniu, że potrafi jej sprostać. Od początku pierwszej wizyty w Watykanie i spotkania z Janem Pawłem II wiedziała, że musi zaangażować się dla Fundacji. Towarzyszyło jej przeświadczenie, że miłość papieża do ludzi odkrywa w nich nawet nieświadomione pokłady dobroci i wyzwala energię przeradzającą się w działanie według jego wskazówek, jakby się chciało iść zapoczątkowaną przez niego drogą⁵⁷.

Z wielu inicjatyw Towarzystwa Fundacji w Warszawie wypada odnotować, że przez 13 lat, do 2012 r. działalności, zorganizowano dwie pielgrzymki do Rzymu oraz 12 pielgrzymek po Polsce śladami papieża, obejmujące Kraków, Częstochowę, Wadowice, Kalwarię Zebrzydowską, Zakopane, Ludźmierz i Warszawę. Towarzystwo urządziło na cześć Jana Pawła II dla uczczenia XX-lecia pontyfikatu w 1998 r. pierwszy koncert w Warszawie

⁵⁶ A. DOBRZYŃSKI, *Niosąc w przyszłość dziedzictwo pontyfikatu*, s. 136.

⁵⁷ *Silą sprawczą jest miłość*, s. 14-15.

z udziałem Chóru i Orkiestry Filharmonii Narodowej, który odbył się 20 października 1998 r. w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej⁵⁸.

Z kolei dnia 7 grudnia 2001 r. Towarzystwo zorganizowało w Watykanie koncert Chóru i Orkiestry Filharmonii Narodowej z Warszawy, podczas którego wykonano po raz pierwszy utwór *Missa pro Pace* Wojciecha Kilara, z udziałem blisko 200 muzyków i chórzystów. Utwór powstał dla uświetnienia obchodów 100-lecia Filharmonii Narodowej w Warszawie. Na koncercie, transmitowanym przez telewizję Rai Uno, byli obecni pracownicy Kurii Rzymskiej, przebywający w Rzymie Polacy, duchowni i świeccy, a także melomani z całego świata. W dowód wdzięczności za tę inicjatywę Filharmonia Narodowa przyznała Ewie Bednarkiewicz Medal Jubileuszowy⁵⁹.

Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II troszczy się o upamiętnienie obecności papieża w Warszawie. Było inicjatorem wzniesienia pamiątkowego krzyża-pomnika w miejscu Mszy św. na obecnym placu Józefa Piłsudskiego w stolicy podczas pierwszej pielgrzymki papieża do ojczyzny 2 czerwca 1979 r. Krzyż stanął 6 czerwca 1999 r. w 30. rocznicę tegoż wydarzenia⁶⁰.

Ten 9-metrowy krzyż, wyrastający z „tej ziemi”, został poświęcony przez metropolitę warszawskiego abp. Kazimierza Nycza, w obecności m.in. prezydenta Lecha Kaczyńskiego z małżonką, nuncjusza apostolskiego w Polsce abp. Józefa Kowalczyka, przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski abp. Józefa Michalika, parlamentarzystów, przedstawicieli władz państwowych, samorządowych i rzeszy ludzi z całej Polski. Arcybiskup Nycz, zwracając uwagę na fakt, że krzyż ten nawiązuje do polskiej tradycji krzyża misyjnego, powiedział, że postawienie go na centralnym placu stolicy to „ważna i niezwykle odważna decyzja” władz Warszawy⁶¹.

Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Warszawie zostało dostrzeżone przez Fundację Episkopatu Polski „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, co zaowocowało nominacją do Nagrody TOTUS w dziedzinie propagowania nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II w 2003 r.⁶²

⁵⁸ [Towarzystwo Przyjaciół Fundacji], s. 15.

⁵⁹ Tamże; J. KONIECZNY, *Naznaczone krzyżami*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 27, s. 2-3; A. DOBRZYŃSKI, *Niosąc w przyszłość dziedzictwo pontyfikatu*, s. 136.

⁶⁰ Historia krzyża na placu Marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie została upamiętniona w albumie pod tytułem *Krzyż – Pomnik na placu Zwycięstwa Jana Pawła II w Warszawie*, wydane go przez Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II, Kraków 2010; [Towarzystwo Przyjaciół Fundacji], s. 15.

⁶¹ J. KONIECZNY, *Naznaczone krzyżami*, s. 3.

⁶² Folder Centrum Myśli Jana Pawła II pt. „Forum inicjatyw poświęconych Janowi Pawłowi II”, 20 X 2011.

W ramach planów Towarzystwa z 2000 r. długofalowym programem było szerzenie na różne sposoby kultury chrześcijańskiej i przybliżanie nauki społecznej Jana Pawła II. Organizowano odczyty i dyskusje, ale również koncerty, wieczory poezji, współpracowano z katolickimi organizacjami młodzieży. Drugi cel to wspieranie dzieła Fundacji w Lublinie, a więc fundowanie stypendiów i wybudowanie drugiego domu akademickiego. W Roku Świętym 2000 w dniach od 21 marca do 1 kwietnia zorganizowano pielgrzymkę do Ziemi Świętej, w czasie, gdy był tam obecny Jan Paweł II, aby modlić się razem z nim. Wzięło w niej udział 28 osób, głównie członków Towarzystwa. Pierwszym celem było modlitewne wspieranie Ojca Świętego w jego posłudze pasterskiej. Kolejnym było także wędrowanie śladami Jezusa i poszukiwanie głębszego zrozumienia wiary. Trasa wiodła od Betlejem poprzez Nazaret, Górę Kuszenia, Górę Błogosławieństw, Górę Tabor, Cezareę, Kafarnum po Jerozolimę z Wieczernikiem, Ogrodem Oliwnym i Golgotą. Wspólny pobyt miał przyczynić się do pogłębienia więzi pomiędzy członkami Towarzystwa⁶³.

W dziele miłosierdzia Towarzystwo objęło w 1999 r. stałą opieką Dom Samotnej Matki w Rzeszowie. Dwa razy do roku organizuje paczki z artykułami dla niemowląt i matek na pierwsze chwile macierzyństwa. Paczki spotykają się z wielką wdzięcznością kierownictwa Domu Samotnych Matek⁶⁴.

WYRÓŻNIENIA DLA CZŁONKÓW KÓŁ PRZYJACIOŁ FUNDACJI JANA PAWŁA II

Fundacja Jana Pawła II, wyrażając uznanie dla działalności jej kół na świecie, przyznawała ich członkom dyplomy i odznaczenia papieskie. Warto przypomnieć niektóre przyznane nagrody dla członków lokalnych kół.

Z inicjatywy Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Północnej Kalifornii (USA) w sobotę 8 lutego 1997 r. odbył się 6. Bal Polonezowy w wielkiej sali balowej Monterey Plaza Hotel. Podczas bankietu gość honorowy, abp Szczepan Wesoły wręczył wyróżnienia papieskie Wandzie Gwoździowskiej z Los Angeles i dr. Stefanowi Kamińskiemu⁶⁵, prezesowi tamtejszego Koła Przyjaciół. S. Kamiński w uznaniu wkładu w działalność Fundacji został

⁶³ R. KRUPA, *Z Janem Pawłem II w Ziemi Świętej*, KR 18(2000), nr 123, s. 10-11.

⁶⁴ [Towarzystwo Przyjaciół Fundacji], s. 15.

⁶⁵ Zmarł dr Stefan Kamiński (1916-2015), <http://www.fjp2.com/pl/aktualnosci/fundacja-aktualnosci/20046-dr-stefan-kaminski-1916-2015> [dostęp: 08.12.2015].

uhonorowany Krzyżem Komandorskim św. Sylwestra. Wanda Gwoździowska, której współpraca z Fundacją papieską datowała się niemal od początku pontyfikatu Jana Pawła II, otrzymała odznaczenie Stolicy Apostolskiej „Pro Ecclesia et Pontifice”. Wraz z mężem Czesławem Gwoździowskim współorganizowała na terenie Południowej Kalifornii kampanie na rzecz ufundowania Domu Pielgrzyma Polskiego w Rzymie. W latach późniejszych, po powołaniu do życia Fundacji w Rzymie, zaangażowała się w Kole Przyjaciół Fundacji w Los Angeles. Była m.in. jego prezeską i pozostawała członkiem jej władz⁶⁶.

W 1998 r. Władysław Zachariasiewicz, wieloletni członek Rady Administracyjnej oraz Komitetu Doradczego Fundacji Jana Pawła II, został odznaczony przez Apostolat Polski w Stanach Zjednoczonych prestiżową nagrodą „Chłuba Polonii 1998” („Pride of Polonia”). Aktu odznaczenia, jako moderator tego Apostolatu w amerykańskim Episkopacie, dokonał ks. kard. Adam Maida, arcybiskup Detroit. Uroczystość miała miejsce 26 sierpnia w czasie dorocznego obchodu ku czci Matki Boskiej Częstochowskiej, Królowej Korony Polskiej, w narodowym sanktuarium w Doylestown w Pensylwanii. Uroczystą Mszę św. z okazji 20. rocznicy pontyfikatu Jana Pawła II w „Amerykańskiej Częstochowie” celebrował ks. kard. Maida w asyście kilkudziesięciu księży. Homilię w języku polskim i angielskim wygłosił ks. bp Tadeusz Kmiec, ordynariusz diecezji Nashville, Tennessee. O 50-letnim, bogatym dorobku jubilata na polu pracy społeczno-patriotycznej, ideowej i kulturalnej dla dobra Polski i Polonii, a także o 18 latach pełnego zaangażowania się w dzieło Fundacji Jana Pawła II, mówił obszernie ks. prał. Antoni Czarnecki, dyrektor Apostolatu. Mówca podkreślił, że odznaczony, po ciężkich doświadczeniach więzień i łagrów sowieckich, od pierwszej chwili wylądowania w Stanach, jako uchodźca polityczny, włączył się natychmiast aktywnie w szeregi polskiej emigracji walczącej o wolność i niepodległość zniewolonego przez komunistów kraju. Zachariasiewicz, mówił ks. Czarnecki, będąc przez blisko 15 lat na stanowisku wiceprezesa i dyrektora wykonawczego Polskiego Komitetu Imigracyjnego w Nowym Jorku (prezesem był ks. płk prałat Feliks Burant) przyczynił się wielce do znalezienia dachu nad głową dla tysięcy wysiedleńców, ofiar obozów koncentracyjnych, uchodźców politycznych i żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Obczyźnie. Komitet ściśle współpracował z Katolicką Radą Osiedleńczą zarówno w Stanach, jak i za oceanem, gdzie posiadał kilka swoich przedstawicielstw. W dużym stopniu

⁶⁶ Ks. abp Szczepan Wesoly gościem Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Północnej Kalifornii, KR 16(1997), nr 112, s. 13-14.

staraniem Zachariasiewicza została wmurowana w krypcie św. Leonarda na Wawelu tablica pamiątkowa ku czci Tadeusza Kościuszki, bohatera walk o niepodległość na obu półkulach, jako dar narodu amerykańskiego (głównie Polonii amerykańskiej). Jako specjalny asystent poczmistrza generalnego, przyczynił się też do wydania przez Poczta Amerykańską w wielomilionowym nakładzie znaczków upamiętniających Milenium Chrztu Polski, jak również podkreślających naukową rolę Mikołaja Kopernika. Dzięki inicjatywie i wysiłkom Zachariasiewicza powstało wiele kół przyjaciół Fundacji papieskiej, poszerzających zasięg jej działalności, a w szczególności pogłębiających przesłanie magisterium Jana Pawła II. Pełne uznania dla jubilata i bardzo serdeczne gratulacje od nuncjusza apostolskiego w Stanach Zjednoczonych, abp. Agostino Cacciavillanigo, odczytał ks. inf. Józef Marjańczyk. W liście z życzeniami ambasador RP w Waszyngtonie, Jerzy Koźmiński napisał m.in., że Zachariasiewicz jest wielkim Polakiem i patriotą. Jego praca i oddanie Polsce stawia go w gronie ludzi najbardziej oddanych krajowi. Doceniając jego zasługi dla Kościoła, Jan Paweł II uhonorował go jednym z najwyższych odznaczeń papieskich dla osób świeckich: Komandorią z Gwiazdą Orderu św. Grzegorza Wielkiego, natomiast Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej za zasługi dla kraju – Komandorią Orderu Polonia Restituta. Odznaczony był również od szeregu lat członkiem Polskiego Związku Kawalerów Maltańskich⁶⁷.

Dnia 24 września 1998 r. Jan Paweł II, na wniosek abp. Szczepana Wesołego oraz bp. Hubertusa Brandenburga ze Sztokholmu, odznaczył Krzyżem Komandorskim św. Sylwestra⁶⁸ Bożysława Kurowskiego⁶⁹ (1911-2006) ze

⁶⁷ W. ZACHARIASIEWICZ, *Z życia Kół Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, KR 17(1998), nr 117, s. 9-10.

⁶⁸ Odznaczenie papieskie Krzyż Komandorski św. Sylwestra ustanowione zostało dekretem papieskim z 1905 r. i przyznawane jest osobom świeckim jako wyraz uznania za wyróżniającą się działalność na rzecz Kościoła katolickiego.

⁶⁹ Bożysław Kurowski (1911-2006) – były więzień obozów koncentracyjnych (1940-1945), był dobrze znany ze swojej ponad półwiekowej działalności charytatywnej, publicystycznej, licznych artykułów i polemik publikowanych w prasie religijnej i świeckiej, gdzie prostując ścieżki dąży do prawdy i właściwego rozumienia pism papieża, wydarzeń i spraw Kościoła. Przez wiele lat wydawał czasopismo katolickie „Znak” (1946-1950), następnie biuletyn „Na Posterunku” (1983-1990). Zajmował się też tłumaczeniem literatury religijnej m.in. na szwedzki *Droga krzyżowa dla pracowników pióra* – prymasa Stefana Wyszyńskiego (1962); z języka szwedzkiego na polski przełożył książkę Gustava Armfeltta *Moja droga do katolicyzmu* (Lund 1954). Interesujące, pełne religijnych i patriotycznych refleksji były reportaże (30) z pielgrzymki do Polski po 34 latach nieobecności, publikowane w „Myśli Polskiej” (Londyn, 1974-1978). Opracował też w kilku wersjach historię Polaków w Kościele katolickim w Szwecji (1939-1989). Całkowite zawierzenie Chrystusowi oddaje najlepiej jedno z ostatnich opracowań *Med Kristus i koncentrationslagret* (Z Chrystusem w obozie

Szwecji. Aktu dekoracji seniora Polonii szwedzkiej dokonał wspomniany hierarcha. Uroczystość miała miejsce podczas Mszy św. w kościele pw. św. Tomasza Apostoła w Lund. Z ideą i działalnością Fundacji laureat był związany niemal od jej początku. Zainicjował zbiórkę na Dom Polski Jana Pawła II w Rzymie. Również jego zasługą jest utworzenie kół przyjaciół Fundacji w Lund, Göteborgu, Malmö i Sztokholmie. Koło Przyjaciół w Lund prowadziło przez wiele lat, a później był jego honorowym prezesem. W liście gratulacyjnym abp Sz. Wesoły wyraził uznanie zarówno dla wrażliwości B. Kurowskiego na potrzeby Kościoła, dla jego pełnej poświęcenia działalności w ramach apostołstwa świeckich, jak i dla jego oraz szwedzkiej Polonii organizacyjnego i finansowego zaangażowania na rzecz Fundacji Jana Pawła II⁷⁰.

Dnia 16 października 1999 r. podczas wieczornego spotkania pt. „Wadowice nad Potomakiem” Koła Przyjaciół w Waszyngtonie⁷¹, które miało miejsce w Klubie Oficerskim Marynarki na przedmieściu miasta, wyróżniony został były dwukrotny prezes miejscowego Koła Przyjaciół, który przez całe lata uczestniczył aktywnie w życiu społecznym i kulturalnym tutejszego środowiska – Carl R. Sharek. Za zasługi dla Fundacji i przywiązanie do „starego kraju” otrzymał on Komandorię Orderu Papieża św. Sylwestra oraz Kawalerski Order Zasługi RP. Program poprowadził prezes Koła Lawrence Ziemianski, a przedstawienie sylwetki honorowego gościa przypadło w udziale założycielowi Koła i członkowi władz Fundacji, Władysławowi Zachariasiewiczowi. Współpraca Carla Sharka z papieską Fundacją stanowi osobną bogatą kartę w bezinteresownej, pełnej poświęcenia działalności. Wraz z żoną uczestniczył kilkakrotnie w spotkaniach dobroczyńców Fundacji z Ojcem Świętym. Jego nazwisko jako darczyńcy figuruje prawie na wszystkich tablicach pamiątkowych w Domu Polskim w Rzymie. W Waszyngtonie był on głównym inicjatorem zorganizowanej na wielką skalę

koncentracijnym). Broszura ta w nakładzie 3000 egzemplarzy spotkała się z dużym zainteresowaniem prasy zarówno katolickiej, protestanckiej, jak i świeckiej oraz wśród młodzieży. J. KURKUS (prezes Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Lund), *Bożysław Kurowski – in memoriam*, „Słowo Kongresu”. Pismo Kongresu Polaków w Szwecji 2006, nr 6, s. 2-3.

⁷⁰ W. ZACHARIASIEWICZ, *Z życia Kół Przyjaciół*, s. 10.

⁷¹ Zgodnie z przyjętym zwyczajem, Koło Przyjaciół w metropolii waszyngtońskiej podczas wieczoru pt. „Wadowice nad Potomakiem” wyróżnia osobę, która szczególnie zasłużyła się dla Kościoła i Stolicy Apostolskiej, a jednocześnie okazała zainteresowanie problemami polskiej grupy etnicznej. Wcześniej waszyngtońskie Koło Przyjaciół uczciło m.in. arcybiskupa archidiecezji waszyngtońskiej, kard. Jamesa Hickeya oraz nuncjusza apostolskiego w USA, abp. Agostino Cacciavillana. Koło Przyjaciół nie zapominało o osobach z własnego grona, które przez swoje szczególne poświęcenie przyczyniły się do realizacji celów Fundacji. B. GONERKO, *Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie uczciło zasłużonego działacza*, KR 18(1999), nr 121, s. 15.

uroczystości upamiętniającej 50-lecie kapłaństwa papieża. Wielka sala teatralna Katolickiego Uniwersytetu Ameryki była wówczas świadkiem wydarzenia z udziałem wybitnych mówców i artystów. Przyjmując z rąk dr. Ziemianskiego pamiątkową odznakę, Sharek podkreślił, że wspierając Fundację służył dobrej sprawie. Każdy jego pobyt w Rzymie umacniał go w przekonaniu, że wspólnym wysiłkiem Polaków w kraju i poza jego granicami winniśmy stworzyć dla Fundacji solidny fundament, by mogła przypominać przyszłym pokoleniom o historycznej spuściźnie Jana Pawła II. Inicjując „milenijną” kampanię na rzecz Fundacji, państwo Sharek złożyli na ręce prezesa Koła czek w wysokości 10 000 dolarów⁷².

Dnia 5 marca 2002 r. miała miejsce uroczystość nadania Orderu Komandorii św. Grzegorza Wielkiego⁷³ ustępującemu prezesowi Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie, dr. Lawrence Ziemianskiemu. W jednym z pierwszych katolickich kościołów w Ameryce Północnej, który obecnie należy do waszyngtońskiej parafii pw. Matki Bożej Królowej Polski i św. Maksymiliana Kolbe, zgromadziło się 150 osób. Odznaczenie wręczył osobiście abp Szczepan Wesoły z Rzymu. Spośród członków Koła Przyjaciół Fundacji w Waszyngtonie po raz pierwszy został wyróżniony tym odznaczeniem przez Jana Pawła II – Władysław Zachariasiewicz w 1991 r.⁷⁴ Prezes L. Ziemianski jako przewodniczący Koła Przyjaciół w Waszyngtonie w ciągu trzech lat zainspirował wiele ważnych programów: trzy wieczory ku czci zasłużonych członków Koła pod nazwą „Wadowice nad Potomakiem – Wadowice on the Potomac”, cieszące się powodzeniem, doroczne uroczyste Msze św. w dniu urodzin Ojca Świętego, serie wykładów Georga Weigela, spotkanie z kaznodzieją papieskim o. Raniero Cantalamessą OFMCap i spotkanie z Wielkim Kanclerzem KUL, metropolitą lubelskim, abp. Józefem Życińskim. Na zaproszenie prezesa gościli w Waszyngtonie m.in. redaktor naczelny „Inside the Vatican” Robert Moynihan i znawca zagadnień dotyczących obecnego pontyfikatu – dr Eryk Jenislawski. Działalność dr. Ziemianskiego nie ograniczała się tylko do Koła Przyjaciół Fundacji. Pełnił on również funkcję przewodniczącego Komitetu Doradczego Polskiego Apostolatu. Dbał o wizerunek medialny Fundacji Jana Pawła II i jej waszyngtońskiego oddziału. W związku z tym organizował specjalne spotkania i zapraszał na

⁷² Tamże.

⁷³ Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu św. Grzegorza Wielkiego aktualnie nadawany jest osobom wybitnie zasłużonym dla Kościoła i społeczeństwa.

⁷⁴ Friends of John Paul II Foundation, Washington, DC., <https://friendsjp2.org/> [dostęp: 6.12.2021].

nie przedstawicieli mediów. Raz wystąpił wobec nich osobiście, przemawiając na temat „nowej katolickiej sieci radiowej”. Dzięki niemu powstała również strona internetowa Koła Przyjaciół w Waszyngtonie⁷⁵. Na przyznanie wysokiego odznaczenia papieskiego prezesowi Ziemianskiemu wpłynął także fakt, że przez ponad 28 lat wiernie służył wspólnocie kościelnej wykonując posługę diakona stałego⁷⁶. Koło Fundacji w Waszyngtonie od 2011 r. wydaje swój biuletyn: „Newsletter Metropolitan Washington, D.C Friends of John Paul II Foundation, Inc.”⁷⁷.

Niezwykłym wydarzeniem w życiu Polonii zamieszkującej Winnipeg, miasto w kanadyjskiej prowincji Manitoba, było odznaczenie Orderem Świętego Sylwestra – Cavaliere di San Silvestro⁷⁸ Józefa Biernackiego, emigranta z Polski, prezesa Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II, który dbał o rozwój Kościoła katolickiego i kultury polskiej na ziemi kanadyjskiej. Warto wspomnieć, że brat Biernackiego, ksiądz, pod jego wpływem założył pierwsze Koło Przyjaciół Fundacji w Polsce, w Gorzkowie (diecezja kielecka). Odznaczenie zostało mu wręczone przez przybyłego do Rzymu abp. Sz. Wesołego, 10 marca 2002 r. podczas Mszy św. w kościele pw. św. Andrzeja Boboli w Winnipeg (archidiecezja Saint Boniface)⁷⁹.

Władysław Zachariasiewicz, były przewodniczący Komitetu Doradczego Fundacji Jana Pawła II w Rzymie, założyciel i były doradca Koła Przyjaciół Fundacji w Waszyngtonie, otrzymał 30 kwietnia 2002 r. z rąk marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, prof. Longina Pastusiaka wysokie odznaczenie państwowe: Krzyż Komandorski z gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski „Polonia Restituta”. Ceremonia odbyła się w Warszawie w siedzibie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej⁸⁰.

Dnia 5 maja 2004 r. do parafii pw. Matki Bożej Jasnogórskiej w Los Angeles (USA) przybył z Watykanu abp Sz. Wesoły, by wyrazić uznanie dla działalności lokalnego Koła Przyjaciół Fundacji, prowadzonego od roku 1988 przez Kazimierza Cybulskiego. Hierarcha odprawił wieczorem Mszę św.,

⁷⁵ www.JP2friends.org, a obecnie <https://friendsjp2.org/>.

⁷⁶ L. Ziemianski uhonorowany papieskim Orderem św. Grzegorza, KR 21(2002), nr 132, s. 9-10.

⁷⁷ Newsletters, <https://friendsjp2.org/newsletters/> [dostęp: 6.12.2021].

⁷⁸ Order Świętego Sylwestra został ustanowiony w 1841 r. przez papieża Grzegorza XVI. Przyznawany jest za zasługi dla Kościoła. Uhonorowani mają przywilej noszenia emblematu w postaci złotego, emaliowanego krzyża maltańskiego z wizerunkiem św. Sylwestra na awersie i inskrypcją: „1841 Gregorius XVI” na rewersie.

⁷⁹ R. SZUMIERZ, *Wizyta ks. abp. Wesołego w Winnipeg i odznaczenie Papieskim Orderem pana Józefa Biernackiego*, KR 21(2002), nr 131, s. 9-10.

⁸⁰ Wł. Zachariasiewicz odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, KR 21(2002), nr 132, s. 9.

podczas której odznaczył papieskim Orderem Świętego Sylwestra prezesa tego Koła, K. Cybulskiego, w dowód zasług za wieloletnią pracę na rzecz Fundacji w ramach Koła w Południowej Kalifornii⁸¹.

Z kolei decyzją papieską z 7 września 2012 r. Benedykt XVI uhonorował K. Cybulskiego za jego pracę dla Kościoła i papieża medalem „Pro Ecclesia et Pontifice”. Został on wręczony przez o. Krzysztofa Wieliczko OSPPE podczas patriotycznej niedzielnej uroczystości, 21 kwietnia 2013 r. w parafii pw. Matki Bożej Jasnogórskiej w Los Angeles. Świętowano wówczas 32. rocznicę istnienia Fundacji Jana Pawła II oraz 27. rocznicę istnienia Koła w Południowej Kalifornii, które liczyło wtedy ok. 80 członków. Tego dnia spora grupa młodych osób zapisała się do tegoż Koła⁸².

Dnia 17 maja 2013 r. Towarzystwo Fundacji w Lund (Szwecja) odwiedził po raz pierwszy administrator Fundacji Jana Pawła II w Rzymie o. Krzysztof Wieliczko OSPPE. Jego wizyta łączyła się z uroczystością uczczenia ponaddwudziestoletniej działalności byłej przewodniczącej Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Lund, dr Jadwigi Kurkus. Po uroczystej Mszy św. duchowny wręczył jej krzyż papieski „Pro Ecclesia et Pontifice” ze specjalnym błogosławieństwem apostolskim. Wyróżnienie zostało przyznane za zasługi dla Kościoła katolickiego⁸³.

PRZEMÓWIENIA PAPIESKIE DO FUNDACJI JANA PAWŁA II

Uzasadniając stworzenie rozdziału o przemówieniach Jana Pawła II do watykańskiej Fundacji, autor chciałby podkreślić w ten sposób, że stanowią one zapis jej historii i zawierają dowody wdzięczności dla często bezimiennych ofiarodawców. Są też wyrazem serdecznej pamięci wobec osób, które wspomagały dzieło Fundacji, a spośród których wielu odeszło już do wieczności. W przemówieniach znajduje się również interesujący materiał dotyczący Polaków przebywających na obczyźnie.

Święty Jan Paweł II w okresie pontyfikatu spotykał się z członkami Fundacji swojego imienia co kilka lat, najczęściej przy okazji ważnych wyda-

⁸¹ Z. PETRYKA, *Odnaczenie papieskie dla Stanisława K. Cybulskiego*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 2(2004), nr 6, s. 5.

⁸² *Przyjaciele Fundacji Jana Pawła II, 27 rocznica Koła Fundacji Jana Pawła II w Południowej Kalifornii*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2013), nr 43, s. 2.

⁸³ S. RADZIUKIEWICZ, *Papieski medal dla dr Jadwigi Kurkus*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2013), nr 43, s. 2.

rzeń i rocznic historycznych. Spotkania zostały zapoczątkowane przez przekazanie papieżowi Domu Polskiego w listopadzie 1981 r. Do kategorii oficjalnych spotkań z pracownikami Fundacji, członkami kół przyjaciół i darczyńcami doszło w latach 1981-2005 w sumie 10 razy. Z kolei papież Benedykt XVI przyjął na audiencji przyjaciół Fundacji, dwukrotnie, w 2006 i 2011 r., natomiast papież Franciszek w 2015 i 2016 r.⁸⁴

W czasie każdej z takich audiencji papież zawsze przemawiał, błogosławił i przypominał o celach realizowanych przez Fundację oraz wskazywał główne kierunki jej rozwoju. Nie zatrzymywał uwagi słuchaczy na sobie, lecz na zagadnieniach łączących Kościół, naród, emigrację i współczesny świat. Polecał macierzyńskiej opiece Matki Bożej Polonii oraz osoby, które w jakikolwiek sposób w dziele stworzenia Fundacji uczestniczyły i uczestniczą: modlitwą, ofiarą, pracą, radą, życzliwym zainteresowaniem. Prosił, aby zanieść przekazane jego słowa razem z wdzięcznością także w imieniu Kościoła w Polsce i błogosławieństwem do domów, rodzin, bliskich i do wszystkich komitetów, parafii, zakonów, środowisk, do każdej osoby, której bliskie są sprawy, jakich ten Dom jest symbolem⁸⁵.

Jak określił papież, spotkania te stały się tradycją i kolejnym zapisem historii tego dzieła – przyjaciół i fundatorów Fundacji Jana Pawła II oraz prowadzonych przez nią instytucji. Jana Pawła II cieszyło wielkie grono przyjaciół obecne na spotkaniach, które świadczyło, że cele i zadania Fundacji określone w statucie są im bliskie, drogie i wypełniane. Mówił: „Wasza obecność tutaj nie jest tylko formalna. Pragniecie przyjrzeć się z bliska temu dziełu i lepiej je poznać. Niech ta obecność posłuży także dopracowaniu pełniejszego profilu i zadań tych instytucji, z których słusznie możecie być dumni”⁸⁶.

Lektura tych przemówień ukazuje niewiarygodną intuicję papieża, który z Fundacji pragnął uczynić pomost pomiędzy Polską a Europą i światem, pomiędzy Wschodem i Zachodem. Wtedy, zwłaszcza po zburzeniu berlińskiego muru, a szczególnie po spotkaniu młodzieży świata z Janem Pawłem II w Częstochowie w 1991 r., widać jak jego pragnienia przyoblekały się

⁸⁴ Treść przemówień Jana Pawła II i Benedykta XVI została wydana przez Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu przy Fundacji Jana Pawła II w książce pt.: *„Nie ustawajcie w tym dobrym dziele”*. Przemówienia papieskie do Fundacji Jana Pawła II, red. A. Dobrzyński, Rzym 2012.

⁸⁵ JAN PAWEŁ II, *Niech ten dom będzie punktem wytyczonym na skrzyżowaniu dróg*, „L’Osservatore Romano” 2(1981), nr 10, s. 1, 11-12.

⁸⁶ JAN PAWEŁ II, *Świadectwo naszej solidarności*, „L’Osservatore Romano” 6(1985), nr 6-7, s. 27.

w konkretne dzieła, jak nadzieje związane z Fundacją stawały się powoli rzeczywistością.

W Słowie wstępnym do książki *Nie ustawajcie w tym dobrym dziele*, zawierającej przemówienia Jana Pawła II i Benedykta XVI do Fundacji Jana Pawła II, abp Józef Kowalczyk 23 maja 2012 r. napisał: „Fundacja jest przede wszystkim środowiskiem ludzi, których łączy osoba Jana Pawła II i jego nauczanie”⁸⁷. Odnosząc się do treści papieskich przemówień, dodawał: „Czytając zebrane teksty, uświadamiamy sobie, że człowiek jest istotą, która nie może zapominać o swej tożsamości, o swoich korzeniach, by nie zagubić się na drogach świata”⁸⁸. Dowodził, że treść przemówień to nie tylko historia Fundacji, ale także przejaw papieskiego zobowiązania i programu dla przyszłości Fundacji. Precyzował, że Ojciec Święty podkreślił zadania Fundacji w nowym tysiącleciu o włączenie się w dzieło reewangelizacji kultury przez ukazanie piękna i wartości kultury chrześcijańskiej (Watykan, 26 września 1991 r.)⁸⁹. Prymas na zakończenie dodał „[...] Przez te trzydzieści lat z bliska śledziłem jej rozwój i działalność. Jestem więc świadkiem tego, że zawierzenie Fundacji Bogu i Matce Najświętszej, miłość wielu osób do bł. Jana Pawła II oraz ich wielkoduszość i praca przyniosły znakomite rezultaty. Można w tym miejscu wspomnieć choćby rzesze młodych ludzi, którzy dzięki jej wsparciu zdobyli wykształcenie i są promotorami kultury chrześcijańskiej w swoich krajach. Jestem przekonany, że bł. Jan Paweł II śledzi dzieło Fundacji, wspiera je swym wstawiennictwem i mu błogosławi”⁹⁰.

W latach 1981-2003 odbyło się 10 spotkań przyjaciół Fundacji Jana Pawła II z papieżem Polakiem w Watykanie. Pierwsze spotkanie – audiencja odbyła się 7 listopada 1981 r. z okazji ofiarowania papieżowi Domu Polskiego, drugie nazajutrz podczas poświęcenia Domu Polskiego, trzecie – 27 czerwca 1985 r., czwarte – 21 kwietnia 1986 r., piąte – 29 września 1988 r., szóste – 26 września 1991 r. z okazji 10-lecia Fundacji, siódme – 26 października 1995 r., ósme – 29 października 1998 r. dla dobroczyńców Fundacji, dziewiąte – 23 października 2001 r. z okazji 20-lecia Fundacji i ostatnie – 4 listopada 2003 r. w Watykanie, podczas którego wygłosił przemówienie do członków Fundacji i pielgrzymów z Polski⁹¹.

⁸⁷ J. KOWALCZYK, *Słowo wstępne*, [w:] „*Nie ustawajcie w tym dobrym dziele*”. Przemówienia papieskie, s. 6.

⁸⁸ Tamże, s. 7.

⁸⁹ Tamże.

⁹⁰ Tamże, s. 8.

⁹¹ „*Nie ustawajcie w tym dobrym dziele*”. Przemówienia papieskie, passim.

Następca Jana Pawła II, Benedykt XVI, spotkał się z przyjaciółmi Fundacji w Watykanie dwa razy: 23 października 2006 r. z okazji 25-lecia Fundacji z przemówieniem „Zgłębiajcie i ukazujcie bogactwo nauczania Jana Pawła II”; 24 października 2011 r. z okazji 30-lecia Fundacji z przemową: „Przyszłość Fundacji powierzam Bożej Opatrzności”. Pomiędzy tymi audiencjami, 28 października 2008 r. papież napisał list pod tytułem: „Sobór Watykański – wciąż aktualną odpowiedzią na pytania naszego czasu” do uczestników międzynarodowego sympozjum: „Vaticanium II w pontyfikacie Jana Pawła II”⁹².

Papież Benedykt XVI podczas pierwszego spotkania w Watykanie z przyjaciółmi Fundacji wyraził radość, że może gościć przedstawicieli tych, którzy na całym świecie starają się podtrzymać żywą pamięć o Janie Pawle II, jego nauczaniu i dziele apostołskim, jakim był jego cały pontyfikat⁹³. Do członków Fundacji skierował apel o zachowanie spuścizny po Janie Pawle II oraz wezwanie do badania i propagowania bogactwa jego nauczania:

Jan Paweł II, filozof, teolog, wielki pasterz Kościoła pozostawił po sobie obfitą spuściznę pism i inicjatyw, wyrażających jego pragnienie szerzenia Ewangelii Chrystusa w świecie metodami wskazanymi przez Sobór Watykański II oraz wytyczenia kierunków rozwoju życia Kościoła w nowym tysiącleciu. O tych cennych darach nie można zapomnieć. Dzisiaj powierzam wam, drodzy członkowie i przyjaciele Fundacji Jana Pawła II, zadanie zgłębiania oraz ukazywania przyszłym pokoleniom bogactwa jego przesłania. [...] Proszę was, nie odstępujcie od tego dobrego dzieła. Niech nadal się ono rozwija. Niech wspólny wysiłek, wspierany pomocą Boga, nadal wydaje wspaniałe owoce⁹⁴.

Benedykt XVI zwrócił uwagę na stypendialny aspekt Fundacji: „Dziełem o szczególnym znaczeniu jest wreszcie świadczenie pomocy młodzieży, zwłaszcza z Europy Środkowo-Wschodniej, w uzyskiwaniu wykształcenia

⁹² BENEDETTO XVI, *Una risposta ancora attuale alle domande del nostro tempo*, „L'Osservatore Romano” 26(2008), nr 253, s. 8.

⁹³ „A trzeba powiedzieć, że Wasza działalność jest naprawdę obiecująca, ponieważ nie ogranicza się jedynie do archiwistyki czy badań naukowych, lecz dotyka już tajemnicy świętości Sługi Bożego. [...] Ta działalność Fundacji zyskuje nowe znaczenie po śmierci Papieża. [...] Właśnie na ten wymiar działalności Fundacji – badania nad pontyfikatem – chciałbym dzisiaj zwrócić uwagę, gdyż ma on pierwszorzędne znaczenie. [...] Dziś powierzam wam, drodzy członkowie i przyjaciele Fundacji Jana Pawła II, zadanie zgłębiania oraz ukazywania przyszłym pokoleniom bogactwa jego przesłania” (BENEDETTO XVI, *Zgłębiajcie i ukazujcie bogactwo nauczania Jana Pawła II*, „L'Osservatore Romano” 24(2006), nr 12, s. 35-36).

⁹⁴ Tamże, s. 36.

różnego stopnia w rozmaitych dziedzinach wiedzy”⁹⁵. Na koniec przemówienia skierował podziękowanie:

Dziękuję wszystkim, którzy w ciągu tych dwudziestu pięciu lat na wiele sposobów wspierali działalność Fundacji oraz tym, którzy tą działalność kierowali mądrze i z poświęceniem. Proszę Was, nie odstępujcie od tego dobrego dzieła. Niech nadal się ono rozwija. Niech wspólny wysiłek, wspierany pomocą Boga, nadal wydaje wspaniałe owoce⁹⁶.

W roku 2008 w Rzymie odbyło się wspomniane wcześniej międzynarodowe sympozjum o Soborze Watykańskim II w pontyfikacie Jana Pawła II⁹⁷, zorganizowane przez Papieski Wydział Teologiczny św. Bonawentury – Seraphicum wraz z Ośrodkiem Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II. Papież Benedykt XVI wystosował na tę okoliczność list do uczestników sympozjum na ręce o. Marco Tasco OFMConv, przełożonego generalnego zakonu oo. franciszkanów, wielkiego kanclerza uczelni⁹⁸. Benedykt XVI wyraził radość z powodu wyboru tematu z dwóch względów. Po pierwsze – Sobór Watykański jest mu bliski, bo miał okazję w nim uczestniczyć jako ekspert; a po drugie – Jan Paweł II wniósł w tenże Sobór znaczący wkład osobisty jako jego uczestnik, a potem stając się z woli Bożej jego pierwszym realizatorem w latach swego pontyfikatu⁹⁹. Papież żywił nadzieję, że Seraphicum i Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II będą dalej rozwijać refleksję dotyczącą tekstów soborowych, korzystając także z dojrzałych rezultatów obrad konferencyjnych. Zapewnił o modlitwie, wyprasząc światło z nieba dla owocnej pracy, udzielił też uczestnikom spotkania apostolskiego błogosławieństwa¹⁰⁰.

⁹⁵ Tamże.

⁹⁶ Tamże.

⁹⁷ BENEDETTO XVI, *Una risposta ancora attuale*, s. 8 [wyd. wł. z 29 X 2008]. List do uczestników sympozjum, Watykan, 28 X 2008 r. Materiały z sesji zostały opublikowane w książce *Cristo – Chiesa – Uomo. Il Vaticano Secondo nel pontificato di Giovanni Paolo II*, red. Z.J. Kijas, A. Dobrzyński, Watykan: Libreria Editrice Vaticana 2010, s. 15-17.

⁹⁸ Benedykt XVI napisał: „Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu zaproponował, by to ważne wydarzenie naukowe uświetniło 30. rocznicę wyniesienia Karola Wojtyły na stolicę świętego Piotra i przyczyniło się do lepszego poznania nauczania wielkiego Papieża i jego miłości do Kościoła w historycznym i teologicznym kontekście Soboru Watykańskiego II, który był tak bliski jego sercu” (tamże).

⁹⁹ Tamże, s. 35.

¹⁰⁰ Tamże, s. 16.

Z okazji 30-lecia Fundacji Jana Pawła II papież Benedykt XVI przyjął przyjaciół Fundacji na spotkaniu w Watykanie 24 października 2011 r. Wygłosił wówczas przemówienie pt. „Przyszłość Fundacji powierzam Bożej Opatrzności”¹⁰¹. Przypomniawszy słowa z dekretu o założeniu Fundacji. Nawiązał do jej historii 30-lecia, która ma na celu „promowanie poprzez wspieranie materialne i w innych formach przedsięwzięć o charakterze religijnym, kulturalnym, duszpasterskim i charytatywnym; kultywowanie i umacnianie tradycyjnych więzi ze Stolicą Apostolską”¹⁰². Wspomniał, że członkowie Fundacji wybrali ten dzień, aby uczcić tę rocznicę, dziękując Bogu za wszystkie owoce, jakie różne formy jej działalności wydały w ciągu minionych dziesięcioleci. Papież wyraził radość z możliwości wspólnego złożenia podziękowań. Odwołując się do wstępu statutu Fundacji¹⁰³, podkreślał, że ten cel jest realizowany przede wszystkim przez Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II, który nie tylko gromadzi archiwa oraz materiały bibliograficzne i eksponaty muzealne, ale także promuje publikacje, wystawy, kongresy i innego rodzaju imprezy naukowe i kulturalne, by rozpowszechniać nauczanie oraz działalność duszpasterską i humanitarną bł. Jana Pawła II¹⁰⁴. Przypomniawszy znaczenie Domu Polskiego, który we współpracy z Hospicjum św. Stanisława służy praktyczną i duchową pomocą pielgrzymom, którzy przybywają do Grobów Apostołów¹⁰⁵. Wspomniał, że Jan Paweł II zawsze chciał przywiązywać wiernych nie do siebie, ale do Chrystusa, tradycji i wspólnoty katolickiej¹⁰⁶.

¹⁰¹ BENEDYKT XVI, *Przyszłość Fundacji powierzam Bożej Opatrzności*, „L'Osservatore Romano” 30(2012), nr 1, s. 34-35. Przemówienie z okazji 30-lecia Fundacji Jana Pawła II, 24 X 2011.

¹⁰² Tamże; Przemówienie papieża Benedykta XVI na 30-lecie ustanowienia Fundacji JPii, <https://fjp2.com/pl/przemowienie-papieza-benedykta-xvi-na-30-lecie-ustanowienia-fundacji-jpii/> [dostęp: 7.01.2023].

¹⁰³ Papież mówił: „Ze świadomością, jak wielkim darem dla Kościoła, Ojczyzny i świata jest osoba i dzieło polskiego Papieża, Fundacja zabiega o zachowanie i rozwój tego duchowego dziedzictwa, aby je przekazać przyszłym pokoleniom” (tamże).

¹⁰⁴ Papież mówił: „Ufam, że dzięki codziennym badaniom źródeł oraz współpracy z podobnymi instytucjami zarówno w Rzymie, jak i w innych krajach Ośrodek będzie coraz ważniejszym punktem odniesienia dla wszystkich, którzy chcą poznać i docenić znaczenie rozległego i bogatego dziedzictwa papieża Polaka” (tamże).

¹⁰⁵ Papież mówił: „Dziełem związanym z Fundacją jest Dom Jana Pawła II tu, w Rzymie, służący – we współpracy „z zasłużonym Hospicjum św. Stanisława” – praktyczną i duchową pomocą pielgrzymom, którzy przybywają do Grobów Apostołów, aby umocnić swą wiarę oraz więź z papieżem i Kościołem powszechnym” (tamże).

¹⁰⁶ Papież mówił: „Ja sam doświadczam skuteczności tych wysiłków, ponieważ otacza mnie miłością i duchowym wsparciem wielu ludzi w różnych zakątkach świata, którzy przyjmują mnie z życzliwością jako Następcę Piotra, powołanego przez Pana, aby umacniać ich w wierze. Jestem

Wskazując na osiągnięcia Fundacji, Benedykt XVI dodał, że bardziej znaczącym aspektem, niż szybkie i znaczące rezultaty jest duchowa jedność, która połączyła tysiące ludzi na różnych kontynentach, którzy nie tylko wspierają ją materialnie, ale tworzą koła przyjaciół, wspólnoty formacyjne, inspirowane przez nauczanie i przykład bł. Jana Pawła II. Nie ograniczają się one do wspomniania z sentymentem przeszłości, ale dostrzegają potrzeby teraźniejszości, spoglądają w przyszłość z troską i z ufnością oraz starają się w głębszy sposób przepajać świat duchem solidarności i braterstwa. Na koniec przez wstawiennictwo patrona Fundacji, bł. Jana Pawła II, papież powierzył przyszłość Fundacji Bożej Opatrzności i udzielił błogosławieństwa¹⁰⁷.

Z kolei papież Franciszek spotkał się z członkami i przyjaciółmi Fundacji Jana Pawła II do roku 2024 trzy razy. Pierwszy raz 25 kwietnia 2015 r. na audiencji prywatnej w Sali Klementyńskiej podczas obchodów I rocznicy kanonizacji Jana Pawła II i Zjazdu Prezesów Kół Fundacji Jana Pawła II w Rzymie w dniach 25-27 kwietnia 2015 r. Kolejna audiencja miała miejsce 21 października 2016 r. podczas rzymskich obchodów jubileuszu 35-lecia istnienia tej Fundacji¹⁰⁸. Ostatnie spotkanie odbyło się przy okazji obchodów jubileuszu 40-lecia powstania Fundacji Jana Pawła II w dniach 21-25 września 2022 r. w Rzymie. Rocznicą przypadała w roku 2021, ale ze względu na pandemię uroczystości przełożono.

Podczas pierwszego z wymienionych spotkań, w imieniu Fundacji głos zabrał kard. Stanisław Ryłko¹⁰⁹. Papież Franciszek przyjmując członków,

wdzięczny za to, że Fundacja w dalszym ciągu pielęgnuje tego ducha miłości, który nas jednoczy w Chrystusie” (tamże).

¹⁰⁷ Tamże.

¹⁰⁸ Papież do członków Fundacji Jana Pawła II, <https://episkopat.pl/papiez-do-czlonkow-fundacji-jana-pawla-ii/> [dostęp: 26.08.2019].

¹⁰⁹ „Ojcie Świąty, Prezesi Kół Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II oraz dobrodziej Fundacji przyjechali do Rzymu z różnych stron świata, żeby świętować pierwszą rocznicę kanonizacji Papieża Wojtyły. Chcieliby oni wyrazić swoje przywiązanie i olbrzymie oddanie, jak również swoją wdzięczność za ten wspaniały prezent – możliwości spotkania się z Następcą Piotra, który wspaniałomyślnie otrzymali. [...] Ojcie Świąty, obecni tutaj, przybyli na pielgrzymkę do Rzymu, aby dziękować Bogu za ten wielki dar kanonizacji Świętego Jana Pawła II, który miał miejsce dokładnie rok temu. Dla całego Kościoła był to ogromny dar, ale również i wielkie wyzwanie. Musimy podjąć się zadania zachowania, ale również i rozpowszechniania, tego olbrzymiego duchowego dziedzictwa, które Papież Wojtyła zostawił nam [...] Jednocześnie chcielibyśmy wyrazić Tobie, Ojcie Świąty, naszą wdzięczność za przewodniczenie tej niezapomnianej uroczystości 27-go kwietnia 2014 roku i za wybranie na tę okazję znaczącego święta: Niedzieli Bożego Miłosierdzia, którą ustanowił dla Kościoła sam Święty Jan Paweł II [...]. Z okazji Roku Miłosierdzia, który Ojciec Święty ostatnio ogłosił, chcielibyśmy wręczyć prezent, wizerunek Miłosiernego Jezusa namalowanego zgodnie z instrukcjami Świętej Faustyny – Apostołki Bożego Miłosierdzia. Ten wizerunek jest otaczany

przyjaciół Fundacji Jana Pawła II i prezesów jej kół przypomniał o stałej aktualności nauczania św. Jana Pawła II. Podkreślił zwłaszcza kluczowe słowo nauczania społecznego swego poprzednika – „solidarność”, zachowujące do dziś całą swoją profetyczną moc, i zachęcił, by żyć i świadczyć o tej solidarności¹¹⁰. Ojciec Święty nawiązując do kanonizacji Jana Pawła II stwierdził, że dała ona członkom i przyjaciołom Fundacji jego imienia nowy impuls do pracy, w służbie Kościoła i ewangelizacji, oraz uczyniła ją jeszcze bardziej powszechną. Franciszek podkreślił także znaczenie pracy tej instytucji watykańskiej na rzecz owocowania dziedzictwa tego świętego papieża w Kościele. Wyraził wdzięczność za podejmowane przez Fundację inicjatywy edukacyjne oraz pracę na rzecz młodzieży, dzięki czemu charyzmat i ojcostwo papieża-Polaka nadal przynoszą owoce, pragnął aby dziedzictwo tego wielkiego papieża „użyźniało rolę Kościoła i podtrzymywało go w wędrówce przez dzieje”¹¹¹. Choć najbardziej znanym elementem działalności Fundacji Jana Pawła II jest pomoc edukacyjna i stypendialna dla młodzieży z Europy Wschodniej studiującej na KUL-u, to jednak – jak zaznaczył Franciszek – jej inicjatywy przybierają charakter coraz bardziej powszechny, jak powszechny stał się kult, jakim lud Boży otacza patrona Fundacji.

Z kolei podczas rzymskich obchodów jubileuszu 35-lecia istnienia Fundacji Jana Pawła II papież Franciszek, przyjmując na audyencji przedstawicieli Fundacji z jej prezesem kard. Stanisławem Ryłką i z kard. Stanisławem Dziwiszem, powiedział:

szczególną czcią w Świątyni Bożego Miłosierdzia w Krakowie, którą Ojciec Święty będzie miał możliwość odwiedzenia podczas Świątowych Dni Młodzieży. Ojcze Święty! Dziękujemy za spotkanie i dziękujemy za słowa, które Ojciec do nas skieruje. Pobłogosław naszą Fundację i nas tutaj zgromadzonych, nasze rodziny i wszystkich nam bliskich! Dziękujemy, Ojcze Święty!” (W. CHRAPKA, *Fundacja Jana Pawła II u papieża Franciszka*, <http://www.goniec.net/goniec/inne-dzialy/zycie-polonijne/fundacja-jana-paw%C5%82a-ii-u-papie%C5%BCa-franciszka.html> [dostęp: 08.12.2015]).

¹¹⁰ *Papież przyjął członków Fundacji Jana Pawła II*, <http://www.deon.pl/religia/serwispapieski/aktualnosci-papieskie/art,2962,papiez-przyjal-czlonkow-fundacji-jana-pawla-ii.html> [dostęp 08.12.2015]. „Dlatego ważne jest, abyście jako pierwsi w waszej «sieci» Kół Przyjaciół Fundacji, żyli tą solidarnością między wami, stale ją karmiąc chrześcijańskim braterstwem, ożywianym z kolei modlitwą i posłuszeństwem Słowu Bożemu” – zachęcił zgromadzonych papież Franciszek.

¹¹¹ „Dziękuję wam szczególnie za inicjatywy o charakterze edukacyjnym, które rozwijacie na rzecz młodych. Św. Jan Paweł II żywił bowiem zawsze wielką miłość do młodzieży i otaczał ją szczególną troską duszpasterską. A wy sprawiacie, że jego charyzmat i ojcostwo nadal przynoszą owoce. Także kapłanom i świeckim dajecie możliwość ubogacenia formacji dla lepszego przygotowania do towarzyszenia wspólnotom w podejmowaniu kulturowych i duszpasterskich wyzwań naszych czasów” (*Fundacja Jana Pawła II u Papieża Franciszka*, http://pl.radiovaticana.va/news/2015/04/25/fundacja_jana_paw%C5%82a_ii_u_papie%C5%BCa_franciszka/1139624 [dostęp: 08.12.2015]).

Zachęcam was, abyście nie przestawali wspierać i umacniać młodych pokoleń, by mogły stawiać czoła wyzwaniom, które niesie ze sobą życie, zawsze w oparciu o ewangeliczną wrażliwość i ducha wiary. [Fundacja] podejmuje liczne inicjatywy, szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej, na polu edukacji, kultury i religii, inspirowane nauczaniem i działalnością Papieża Polaka¹¹².

Uroczystości 40-lecia Fundacji, które miały miejsce pod koniec września 2022 r., rozpoczęły się audiencją u papieża Franciszka przed Bazyliką św. Piotra w Watykanie. Ojciec Święty, zwracając się do rodaków obecnych na placu św. Piotra, powiedział: „Pozdrawiam serdecznie Polaków. Witam szczególnie uczestników obchodów 40. rocznicy powstania Fundacji Jana Pawła II, ustanowionej przez mojego poprzednika. Dziękuję za waszą obecność i zachęcam was, abyście propagowali w świecie jego dziedzictwo duchowe, naśladując świętość jego życia. Niech Bóg wam błogosławi”¹¹³. Jako widomą pamiątkę 40-lecia Fundacji Jana Pawła II jej członkowie wręczyli papieżowi tryptyk z wizerunkami Matki Bożej oraz św. Franciszka i św. Antoniego.

ZAKOŃCZENIE

Przez ponad 33 lata swojego istnienia (okres podany w tytule artykułu) Fundacja z determinacją realizowała liczne zadania wyznaczone przez Jana Pawła II. Wierna jego wizji, mądrze interpretowała zmieniające się realia społeczne, mając na uwadze przyszłość.

Niekwestionowany potencjał Fundacji, oparty na wierze, patriotyzmie i zaangażowaniu jej członków, wymagał odpowiedniego ukierunkowania. Określanie zakresu działalności odbywało się podczas spotkań członków Rady Administracyjnej, kół przyjaciół Fundacji na świecie i pracowników poszczególnych instytucji Fundacji kolejno z papieżami: Janem Pawłem II, Benedyktem XVI i Franciszkiem. Wygłaszane wówczas przemówienia stanowią świadectwo przekładania wskazówek papieskich na konkretny program działania Fundacji w przeszłości i na przyszłość.

Treści te dokumentują historię Fundacji i wyrażają wdzięczność dla darczyńców, często pozostających anonimowymi. Przemówienia są również

¹¹² *Papież do członków Fundacji Jana Pawła II*, <https://episkopat.pl/papiez-do-czlonkow-fundacji-jana-pawla-ii/> [dostęp: 26.08.2019].

¹¹³ *40-lecie Fundacji Jana Pawła II*, <https://dziennik.com/40-lecie-fundacji-jana-pawla-ii/> [dostęp: 22.11.2022].

wyrazem pamięci o osobach wspierających jej dzieło, z których wielu odeszło już do wieczności.

Przemówienia papieskie skierowane do Fundacji mają charakter uniwersalny, podobnie jak sama Fundacja, która pomimo polskiego profilu rozszerzyła swoją działalność na wiele narodowości i krajów. W przemówieniach znajduje się również interesujący materiał dotyczący Polaków mieszkających za granicą. Jan Paweł II w swoich wypowiedziach podkreślał kulturotwórczą rolę emigracji, zwracał uwagę na potrzebę wsparcia i integracji środowisk polonijnych oraz zachęcał do otwartości na kulturę krajów, do których los skierował naszych rodaków.

Koła i towarzystwa Fundacji Jana Pawła II są do dzisiaj ważnymi ekspozyturami Fundacji poza jej siedzibą – Watykanem. Z jednej strony to główny substrat i gwarant trwałości ekonomicznej Fundacji, dający jej możliwość realizacji swych celów statutowych dzięki stałym składkom i darowiznom członków kół, a z drugiej – to wartościowe przedstawicielstwo samej Fundacji na świecie, poprzez działalność i wiarę samych członków.

Prawie 50 kół rozsianych na pięciu kontynentach, to istotne i budujące świadectwo wiary jej członków tworzących strukturę Fundacji, ale przede wszystkim potwierdzenie, że Fundacja spełnia swoje prymarne posłannictwo poza statutową promocją nauczania św. Jana Pawła II, czyli krzewienie wiary katolickiej na świecie, w tym szczególnie w Indonezji.

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie [AKMK]

b.sygn., zbiór: Dom Jana Pawła II w Rzymie, Domus Pacis, Fundacja Jana Pawła II

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

[List kard. W. Rubina, przewodniczącego Fundacji, w sprawie Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II], „Kronika Rzymska” 1982, nr 3, s. 13.

[Towarzystwo Przyjaciół Fundacji w Warszawie], „Kronika Rzymska” 17(1999), nr 121, s. 15.

„*Nie ustawajcie w tym dobrym dziele*”. *Przemówienia papieskie do Fundacji Jana Pawła II*, red. A. Dobrzyński, Rzym: Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II 2012.

BENEDYKT XVI, *Przyszłość Fundacji powierzam Bożej Opatrzności*, „L'Osservatore Romano” 30(2012), nr 1, s. 34-35.

BENEDYKT XVI, *Zgłębiajcie i ukazujcie bogactwo nauczania Jana Pawła II*, „L'Osservatore Romano” 24(2006), nr 12, s. 35-36.

- DOBRYŃSKI A., *Niosąc w przyszłość dziedzictwo pontyfikatu. Związki watykańskiej Fundacji Jana Pawła II z instytucjami w Polsce*, „Polonia Sacra” 16(2012), nr 30, s. 135-156.
- GONERKO B., *Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie uczciło zasłużonego działacza*, „Kronika Rzymska” 18(1999), nr 121, s. 15.
- JAGOSZ M., *Rozwój instytucji polonijnych za pontyfikatu Papieża Jana Pawła II 1979-1990*, [w:] *Papież Jan Paweł II a emigracja i Polonia: 1978-1989*, red. R. Dzwonkowski, S. Kowalczyk, E. Walewander, Lublin: TN KUL 1991, s. 243-261.
- JAN PAWEŁ II, *Dzieło wielu serc*, „L'Osservatore Romano” 18(1999), nr 1, s. 56-57.
- JAN PAWEŁ II, *Niech ten dom będzie punktem wytyczonym na skrzyżowaniu dróg*, „L'Osservatore Romano” 2(1981), nr 10, s. 1, 11-12.
- JAN PAWEŁ II, *Świadectwo naszej solidarności*, „L'Osservatore Romano” 6(1985), nr 6-7, s. 27.
- JAN PAWEŁ II, *Z miłości Kościoła i Ojczyzny*, „L'Osservatore Romano” 17(1996), nr 1, s. 56, 57.
- KIJOWSKA A., *Drugie zebranie prezesów Kół i Towarzystw Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 9(1991), nr 89, s. 19.
- Koło Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Waszyngtonie*, „Kronika Rzymska” 5(1986), nr 43, s. 32-33.
- Komunikat Komitetu Koordynacyjnego. Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 4(1985), nr 35-36, s. 24-25.
- KONIECZNY J., *Naznaczone krzyżami*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 27, s. 2-3.
- KOWALCZYK J., *Słowo wstępne*, [w:] *„Nie ustawajcie w tym dobrym dziele”. Przemówienia papieskie do Fundacji Jana Pawła II*, red. A. Dobrzyński, Rzym: Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II 2012, s. 6-8.
- Kronika Kościoła św. Stanisława B.M. w Rzymie*, „Kronika Rzymska” 20(2001), nr 128, s. 3-4.
- KRUPA R., *Z Janem Pawłem II w Ziemi Świętej*, „Kronika Rzymska” 18(2000), nr 123, s. 10-11.
- KRZYŻANOWSKI R., *Wizyta u Przyjaciół Fundacji w dalekiej Indonezji*, „Kronika Rzymska” 21(2002), nr 132, s. 15, 16.
- KRZYŻANOWSKI R., *Wizyta w Indonezji*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 2(2012), nr 39, s. 2-3.
- Ks. abp Szczepan Wesoły gościem Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Północnej Kalifornii*, „Kronika Rzymska” 16(1997), nr 112, s. 13-14.
- L. Ziemianski uhonorowany papieskim Orderem św. Grzegorza*, „Kronika Rzymska” 21(2002), nr 132, s. 9-10.
- [List Jana Pawła II do kard. Edmunda C. Szoki, delegata papieskiego na uroczystość otwarcia Centrum] *Powstanie Centrum – doniosłym przedsięwzięciem duszpasterskim*, „Kronika Rzymska” 20(2001), nr 127, s. 19.
- Nowo zorganizowane Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 6(1987), nr 61-62, s. 26.
- Ofiary na Fundację Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 5(1986), nr 43, s. 41, 42.
- Order Rycerski św. Sylwestra dla mec. Macieja Bednarkiewicza*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 28, s. 4.
- PETRYKA Z., *Odnaczenie papieskie dla Stanisława K. Cybulskiego*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 2(2004), nr 6, s. 5.
- Polonijna inauguracja Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Waszyngtonie*, „Kronika Rzymska” 20(2001), nr 128, s. 17.

- Powstanie Koła Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Indonezji*, „Kronika Rzymska” 16(1997), nr 110, s. 13-15.
- Przyjaciele Fundacji Jana Pawła II, 27 rocznica Koła Fundacji Jana Pawła II w Południowej Kalifornii*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2013), nr 43, s. 2.
- RADZIUKIEWICZ S., *Papieski medal dla dr Jadwigi Kurkus*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2013), nr 43, s. 2.
- SABOURIN M.J., *Papieska kolekcja w Orchard Lake*, „Kronika Rzymska” 10(1992), nr 92, s. 23-25.
- Siłą sprawczą jest miłość*, „Kronika Rzymska” 19(2000), nr 122, s. 14-15 [Z Ewą Bednarkiewicz, prezes Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Polsce, rozmawiała Elżbieta Misiak].
- SOKOŁOWSKI K., *Towarzystwo Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 1982, nr 5, s. 11-12.
- SZPILAREWICZ J., *Obrady Prezesów Kół i Towarzystw Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II w Rzymie, 9-10-11 X 2009 roku*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 7(2009), nr 28, s. 1-3.
- SZUMIERZ R., *Wizyta ks. abp. Wesołego w Winnipeg i odznaczenie Papieskim Orderem pana Józefa Biernackiego*, „Kronika Rzymska” 21(2002), nr 131, s. 9-10.
- VINCENT CHR., ROGOWSKI Chr., *Spotkanie opłatkowe Koła Fundacji w Paryżu*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2013), nr 41, s. 3-4.
- Wł. Zachariasiewicz odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski*, „Kronika Rzymska” 21(2002), nr 132, s. 9.
- WYLEŹEK S., *Fundacja Jana Pawła II, (Rzym, 18 V 2007)*, [w:] *Fundacja Jana Pawła II*, red. K. Kuźnik, S. Łącki, Marki: Michalineum 2007, s. 22-23.
- WYLEŹEK S., *Stypendium im. Elżbiety i Zbigniewa Wolskich*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 4(2007), nr 18, s. 7-8.
- WYLEŹEK S., *Zaangażowanie meksykańskiego Koła Przyjaciół Fundacji na rzecz ubogich*, „Biuletyn Fundacji Jana Pawła II” 3(2005), nr 9, s. 2-3.
- Z działalności Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 11(1993), nr 95, s. 16-17.
- Z działalności Polsko-Amerykańskiej Fundacji Jana Pawła II w Stanach Zjednoczonych*, „Kronika Rzymska” 5(1986), nr 47-48, s. 23, 24.
- [Z korespondencji abp. Adama J. Maida do ks. M. Dyląga, 28 XII 1990 r.] *Polonijna inauguracja Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Waszyngtonie*, „Kronika Rzymska” 20(2001), nr 128, s. 15.
- Z Kroniki Domu Polskiego Jana Pawła II w Rzymie*, „Kronika Rzymska” 1(1982), nr 7, s. 40.
- ZACHARIASIEWICZ W., *Inauguracja Centrum Kultury im. Jana Pawła II w Waszyngtonie*, „Kronika Rzymska” 20(2001), nr 127, s. 18-19.
- ZACHARIASIEWICZ W., *Odznaczenia dla osób zasłużonych dla Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 13(1994), nr 101, s. 32-33.
- ZACHARIASIEWICZ W., *Z życia Kół Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 17(1998), nr 117, s. 9-10.
- ZACHARIASIEWICZ W., *Z życia Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Zorganizowane grupy Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, „Kronika Rzymska” 6(1987), nr 57-58, s. 6.

NETOGRAFIA

- 40-lecie Fundacji Jana Pawła II*, <https://dziennik.com/40-lecie-fundacji-jana-pawla-ii/> [dostęp: 22.11.2022].
- BENEDYKT XVI, *Przyszłość Fundacji powierzam Bożej Opatrzności, 24 X 2011. Przemówienie do zarządu, członków oraz przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/przemowienia/fjp2_24102011.html [dostęp: 08.12.2018].
- Chapter Contacts, *Koła i Towarzystwa Przyjaciół Fundacji Jana Pawła II*, <http://www.fjp2.com/pl/fundacja/chapters/chapter-contacts> [dostęp: 08.12.2015].
- CHRAPKA W., *Fundacja Jana Pawła II u papieża Franciszka*, <http://www.goniec.net/goniec/inne-dzialy/zycie-polonijne/fundacja-jana-paw%C5%82a-ii-u-papie%C5%BCa-franciszka.html> [dostęp: 08.12.2015].
- Folder Centrum Myśli Jana Pawła II pt. *Forum inicjatyw poświęconych Janowi Pawłowi II*, 20.10.2011, Hotel Europejski w Warszawie, <http://www.centrumjp2.pl/wp-content/uploads/2013/04/Folder-200x245-JP2.pdf> [dostęp: 08.12.2015].
- Friends of John Paul II Foundation, Washington*, www.JP2friends.org, a obecnie <https://friendsjp2.org/> [dostęp: 13.10.2024].
- Fundacja Jana Pawła II u Papieża Franciszka*, http://pl.radiovaticana.va/news/2015/04/25/fundacja_jana_paw%C5%82a_ii_u_papie%C5%BCa_franciszka/1139624 [dostęp: 08.12.2015].
- Fundacja Jana Pawła II*, <https://fjp2.com/pl/fundacja-jana-pawla-ii-2/> [dostęp: 21.02.2023].
- NAVAS A., *Kontynuujemy dzieło Jana Pawła II*, „Nowy Dziennik”, <http://www.dziennik.com/wiadomosci/artykul/kontynuujemy-dzielo-jana-pawla-ii> [dostęp: 08.12.2015].
- Newsletters, <https://friendsjp2.org/newsletters/> [dostęp: 06.12.2021].
- Papież do członków Fundacji Jana Pawła II*, <https://episkopat.pl/papiez-do-czlonkow-fundacji-jana-pawla-ii/> [dostęp: 26.08.2019].
- Papież przyjął członków Fundacji Jana Pawła II*, <http://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/aktualnosci-papieskie/art,2962,papiez-przyjal-czlonkow-fundacji-jana-pawla-ii.html> [dostęp: 08.12.2015].
- Przemówienie papieża Benedykta XVI na 30-lecie ustanowienia Fundacji JPPII, <https://fjp2.com/pl/przemowienie-papieza-benedykta-xvi-na-30-lecie-ustanowienia-fundacji-jpii/> [dostęp: 07.01.2023].
- Przestrzeń kultury była kluczowa dla Ojca Świętego*. Wywiad z Mateuszem Bednarkiewiczem, synem Macieja i Ewy Bednarkiewicz, <https://teologiapolityczna.pl/mateusz-bednarkiewicz-przestrzen-kultury-byla-kluczowa-dla-ojca-swietego> [dostęp: 11.02.2021].
- Struktura, <https://fjp2.com/pl/struktura-2/> [dostęp: 21.02.2023].
- Zmarł dr Stefan Kamiński (1916-2015), <http://www.fjp2.com/pl/aktualnosci/fundacja-aktualnosci/20046-dr-stefan-kaminski-1916-2015> [dostęp: 08.12.2015].

KOŁA I TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ WATYKAŃSKIEJ FUNDACJI JANA PAWŁA II
NA ŚWIECIE W LATACH 1981-2014:
GLOBALNE ODDZIAŁYWANIE FUNDACJI JANA PAWŁA II W RZYMIE

Streszczenie

Fundacja Jana Pawła II w Rzymie została ustanowiona dekretem papieskim z 16 października 1981 r. jako organizacja non-profit z głównymi celami wspierania inicjatyw oświatowych, naukowych, kulturalnych, religijnych i charytatywnych związanych z pontyfikatem Jana Pawła II. Oficjalna siedziba fundacji znajduje się w Watykanie. Jej głównymi agendami są: Sekretariat Fundacji w Watykanie, Dom Polski w Rzymie dla pielgrzymów razem ze znajdującym się w nim Muzeum, Ośrodek Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II z Biblioteką i Archiwum (w trakcie przenoszenia z Domu Polskiego do centrum Rzymu) oraz Dom Fundacji w Lublinie dla młodzieży – stypendystów programu stypendialnego z krajów dawnych republik Związku Radzieckiego oraz Europy Wschodniej.

Fundacja jest w stanie wypełniać swoją misję tylko dzięki hojności członków z całego świata. Większość darczyńców należy już do stowarzyszeń, kół i przyjaciół Fundacji Jana Pawła II. Obecnie, stan na 2024 r., istnieje 47 kół i stowarzyszeń przyjaciół Fundacji w 18 krajach na pięciu kontynentach, takich jak: Stany Zjednoczone, Kanada, Wielka Brytania, Niemcy, Włochy, Hiszpania, Portugalia, Brazylia, Argentyna, Meksyk, Kolumbia, Peru, Chile, Filipiny, Japonia, Korea Południowa, Indonezja i Polska.

Fundacja Jana Pawła II jest w stanie realizować swoje cele i działania, które postawił przed nią Jan Paweł II, dzięki dotychczasowemu wsparciu duchowemu i finansowemu członków kół przyjaciół Fundacji. Fundacja Jana Pawła II jest zawsze gotowa do współpracy z organizacjami i instytucjami, które promują i szerzą nauczanie Jana Pawła II w jedności z Kościołem Świętym.

Słowa kluczowe: Fundacja Jana Pawła II w Rzymie; Jan Paweł II; koła Fundacji; Polska; Rzym; stowarzyszenia; świat; Watykan

CIRCLES AND SOCIETIES OF FRIENDS OF THE VATICAN JOHN PAUL II
FOUNDATION IN THE WORLD IN THE YEARS 1981-2014:
THE GLOBAL IMPACT OF THE JOHN PAUL II FOUNDATION IN ROME

Summary

The John Paul II Foundation in Rome was established by papal decree of October 16, 1981, as a non-profit organization with the primary goals of supporting educational, scientific, cultural, religious, and charitable initiatives related to the pontificate of John Paul II. The Foundation's official headquarters is in the Vatican. Its main agencies are: the Foundation's Secretariat in the Vatican; the Polish House in Rome for pilgrims, along with its Museum; the Center for Documentation and Research of the John Paul II Pontificate, including the Library and Archives (currently being relocated from the Polish House to the center of Rome); and the Foundation's House in Lublin for young people – scholarship recipients of the scholarship program from the former Soviet Union and Eastern Europe.

The Foundation is able to fulfill its mission only thanks to the generosity of its members worldwide. Most donors are already members of associations, circles, and friends of the John Paul II Foundation. Currently, as of 2024, there are 47 circles and associations of friends of the Foundation in 18 countries on five continents, including the United States, Canada, Great Britain,

Germany, Italy, Spain, Portugal, Brazil, Argentina, Mexico, Colombia, Peru, Chile, the Philippines, Japan, South Korea, Indonesia, and Poland.

The John Paul II Foundation is able to pursue the goals and activities set for it by John Paul II thanks to the ongoing spiritual and financial support of members of the Foundation's Circles of Friends. The John Paul II Foundation is always ready to cooperate with organizations and institutes that promote and disseminate the teachings of John Paul II in unity with the Holy Church.

Keywords: John Paul II Foundation in Rome; John Paul II; Foundation Circles; Poland; Rome; associations; world; Vatican